

ژن وهک سومبولاً نه ته وهی

32 سومبولین نه ته وهیا کورد

به رهه فکرن : شایر شهوکهت

ژن وهک سومبولاً نهتهوهی

32 سومبولین نهتهوهیا کورد

به رهه فکرن

شلیر شهوکهت

پڙاڻين پهر تووڪي

*ناقئي پهر تووڪي : ژن وهڪ سومبولا
نه ته وهي

*بهر هه ٺڪرن : شلير شهوڪهت

*پيداچونا زماني و ريزماني : عوسمان
عيدو

*ديزاينا بهرگي : سامي صنعان

*ديزاينا ناقهروڪي : جيگر كهريم

((دیاری ..))

دیاری بۆ خیزانا من هەردەم پشتهقان و سەر وەر
و هیزن بۆ من.

دیاری بۆ هەقالین دگەل من دا یین ب دلسۆزی و
بی مانی بوون کارکرین.

دیاری بۆ خواندەقانیین خوشتقی و حەژیکەرین
پەرتووکی .

دیاری تایبەت بۆ هەر خواندەقانهکی روحەکا
دیروکی دناڤ گیانی وی دا.

پیشگوتن

ئیک ژ گوتهن دمربارهی ژنی ناماژه ب هیزا ژنی ددمت ئهو گوته دیئزیت:
ئهو ژنا ب هیز دگرنزیت هس وهکو چجارا تام نهکریه نیش و ژانا، دکتهکهکی
هس وهکی چجارا گری تاکی نهکری.

سروشتی ژنی هسردم وهسایه د ریکا وئ دا چهند سهختی و زهمهتی و
نهخوشی و نیش نازار ههین ب دلهکی بهرفره دشیت ل وئ ریکی دمر باز بیت
و سهر ب ههمی ناستهنگان بکهفیت، ژن دههمی کاودانین ژیانی دا دشیت
بسهمینیت کو ژ ههژی بهیته تاجهک و هیمای سهربلندی ژبهرو ژن د چهندین
قوناغین ژیانی دا دبوریت و دشیت چهندین رولان بگیری، ژن ل دهسپیک
وهکی زاروکهکا ههست نازک و دل نهمره پاشی دبیته خویشکهک و ل جهی
دایکی دشیت پاراستنی بکمت لدویف دا دبیته ههقرینهک و ئهکین زور دکهفته
سهر ملی پاشی دبیته دایکهک خو گوریکرن بهردوام یا لسهر زمانی وئ یه
سینگ وئ هسردم یئ نامادهیه بو بهرسینگگرتنا هس ئاریشهکی و بهردوام
پاراستنی دکمت دلهکی هند بهرفره ههیه ژ دمریا و بیابان و بهرفره هیا ئاسمانی
بهرفره هتره، ئهقهیه ژن یا کو چ جار نههیته وهسفرن ژ بلی کاروبارین د
نافخویا مالی دا ژن شیا دناف جفاکی کوردی ژی دا رولهکی مهزن بگیری و د
دیروکا کوردان دا ژنی مل ب ملی زهلامی شیا بهندین کاران ئهجام بدمت
سهرمرای ههبوونا وئ چهندی کو دهاته رمت کرن کو ژن ب ههمی کاران
رابیت تایبیت د جفاکی کوردی دا بملی ل دویف بورینا دهمی ئهو هزره هاتیه
رمت کرن و ریک لبهر ژنی هاتیهقهکرن بو ئهجام دانا کار و چالاکیان و
رولهکی مهزن گیرایه ئهقه ژی هس ژ چهرخین ههقدی و ههژدی تا فی
سهردهمی ماف ب ژنی هاتیه دان و پشکداری د جفاکی کوردی داکریه و ناف
ودهنگیا خو پهیداگریه

هس ژبهه هندئ یا گرنگه بهس ل ژنی بهیته کرن و من ب فسر دیت کو
پهروکهک ب ئهقی رهنگی بهیته دروست کرن و ل بهر دهستی خواندهفانا
بهرهف بیت تایبیت وان خواندهفانین روحهکا میژووی دناف گیانی وان دا
ههی هسردیسان تایبیت ژنن کورد و خواندهفان یا فهره پیزانین دمربارهی فان

شیره ژنان و مریگرن ژبهرکو ب راستی ژی ژن بنگههئ کهلتوری مروقاتیئ یه ههرومسا رینیشاندهرکه بو جفاکی کورد ژنن د ئهقی پهرتووکی دا هاتینه بهحسکرن زور ژنن ب جهنگاوهر وچاف نهترس و دلسوز و سومبولن نهتهوهی کوردن، ژهژیه ئهقرو ئهم وهک کورد تاییهت ژنن کورد سهربور و مفای ژی ببینن و بینه رینیشاندهرکه بو ژنن کورد ل ئهقی سهردهمی ب راستی ژی ژ ههژیه شانازی پی بهیتهکرن راسته د دیروکا کوردان دا زوربهیا ژنان ههویه خهبات کریه بهلی مخابنی قه بهحس ل وان نههاتیهکرن د چ ژیدهران دا و پیزانین لسه نه دیارکریه بهلی ئهقه نابیهته ئهگهر کو خهباتا چهندن شیره ژنان بهیته ژبیرکرن ژبهر کو ههبوونا ب دههان و پتر ژ ژنن کورد بهلگههه لسه ههبوونا ژنن میرخاس و چافنهترس ،ئهف شیره ژنن کورد چ جارا د دیروکا مللهتی کورد دا ناهینه ژبیرکرن و شیاینه د ههمی کاودان و نهخووشی و سهختیا ژیانن دا خو لبهریگرن سهرمرای ههبوونا ستهم و زورداریا دوژمنی ههر ب خهبات و چالاکیین خو نهراوهستیاینه و بهردهوام بووبینه.

ب هقی وئ چهندی ئهف پهرتووکه ببیهته جهی مفای بو خواندهفانین خوشتقی و شیا بم ریژهک ژ ژیا نا شیره ژنن کورد بو ههوه دیار بکهه

سوپاسی بو خودایی تاک و تخیا یی هیز و شیان و تهنروستی دایه من سوپاسی بو خیزانا من ، سوپاسی بو ههمی ههفالن دگهل من دا کارکرین و ماندی بوون دینین.

شلیر شهوکهت

2022-6-16

میر خانزادا سوران

خانزادا سوران نهفسانه نینه بهلکو راستیهکا دیروکی یه

کورتيهک ژ ژيانا مير خانزادا سوران

ميرنشينا سوران نيک ژ وان ميرنشينين ب ناف و دهنگ بوويه د ديروکي دا پتريا ميژوونفيسا نهو چهنده ديارکربوونف ميرنشينه ل سهدئ (دوازدئ) هاتيه دامهزاندن ژ لايي عيسا کورئ کملوس بهگ فه د ژيدمران دا نهو چهنده ژي دايه ديارکرن کو گهلهک پايتمخت ههبوينه، ههرومسا ۲۴ ميران دهستههلات ل نهفئ ميرنشيني کريه، لي يا گرنگ د ماوئ دهستههلات داريا نهفئ ميرنشيني نهو کو نيک ژ دهستههلاتدارين کو دهستههلات ل ميرنشيني کري نهو ژي ژنا کورد يا بنافئ خانزاده. خانزاد نيک ژ ژنين نافدارين کورده کچا شاقولي بهگ کچا سليمان بهگ کچا ميرسهعيد بهگي سورانه .

پيزانين دهربارهی سالآ ژ دايک بوونا وي گهلهک د لاوازن هر نهو چهنده هاتيه گوتن د گهلهک ژيدمران دا کو ل نافهراستا سهدئ شازدئ ژ دايک بوويه بهلي ب مخابني فه ههتا نوکه وهکو ههمي ژنين دي بين کورد چ فهکولين ل

زیرهک بوویه و ل پېشهکيا لهشکمری دراوهستيا، همدیسان پشکداری د گهلهک شهران داکریه کو ل دیف ژیدهران هاتینه بهحس کرن ب چهندين هیرشا رابوویه بو ئیرانی وهتا ههمه دانئ ژي چوویه ژ لایهکئ دی قه شیاپه پاراستنا میرنشینئ بکمت و میرنشينا سوران ژ دوژمنان ب پاریزیت کو ل وی دهمی دوژمنتین سهرهکی یین وان عوسمانی و سهفهوی بوینه ، همدیسان دبیزن کو پتريا جاران ب شهقئ و ل تاریئ میرخانزاد ل ناڤ میرنشینئ دگهريا دا کو ناگه همداری ل سهر همر تشتهکی ههبيت د ناڤ میرنشینئ دا، همر وهسا ماوئ دهسته هلات داریا خو دا گهلهک کار نهنجام داینه و فرمان دایه چهندين کهله و مزگهفت و قوتابخانه بهینه ناڤاکرن ، ژ همیان دیارتر نهو دیواری ل همریرئ هاتیه دانان همر وهسا دانانا جهین سوپای همر وهسا کهله خانزادی نهوا دناڤهرا پیرمام و همولیرئ دا هاتیه ناڤاکرن کو ههتا نوکه شینوارین وان ماینه.

میرخاسیا خانزادی بهرام بهر لهشکمری

پشتی برایی خانزادی ئهوی ب ناڤئ سلیمان بهگ ل سالا ۱۹۵۰ز د پیلانهکئ دا هاتیه کوشتن ئیدی ههستئ تولقه کرنئ ل دهڤ خانزادی پهیدا بو.

ل دور کوشتنا سلیمان بهگئ سوران بوچونتین جودا ههنه، ئیک ژ وان بوچونا دبیزیت کو سلیمان بهگ ل سهر ریکا بهغدا د پیلانهکئ دا ژ لایئ والیئ بهغدا قه دهیته دهسته سهر کرن ل دهمی داخزکریه بهغدا و ب ریکا ژههرئ دووماهی ب ژيانا وی ئینایه.

بوچونا دووی و یا کو د پتريا ژیدهران ئامازه پی هاتیه دان نهو کو سلیمان بهگ ژ لایئ لهشکمری قه هاتیه کوشتن ، لهشکمری ژي ئیک ژ وان کهسانین دناڤ میرنشينا سوران دا بوویه کو لهشکمری شیاپه سلیمان بهگی ژناڤ بهت و شیا سوپایئ میرنشينا سوران بهر ب همولیرئ بهت بهلئ لهشکمری ژ ترسین خانزادی و خهکئ همریرئ نازقریتهقه بهلکو د گهل گروپی خو

بهرهف شنگالی دچیت دهمی ئەف دهنگ و باسه گههشتینه خانزادا سوران زور پێ نهخوش بوو ژبهر قی چهندي هزر د هندی داگر کا چهوا لهشکری بزقزینیت و ل ریکهکی د گهريا ب مهرما وی چهندي کو تولا برایی خو فهکت، ژبهرکو خانزادی و لهشکری سورانئ نه دشیان هیرشی بکهنه شنگالی، ئەو نهچار دبیت نامیهکی بو لهشکری دهئیریت و تیدا نفسیابوو کو ههریر یا د سهروبههرکی نهخوش دا و سوپایی سورانئ بی ته یی شهپرزهیه و ئەز ژی نهشیم دهستههلات داریا وی ب ریفه بهم ژبهر فان ئەگهران داخاز ژ ته دکهم کو ب زیرین دم بزقزیهفه ههریری .

ئیک ژ تشتین ههره گرنگ د قی نامی دا ئەو بوویه کو خانزادی ئامازه ب وی چهندي دمت کو دبیزیه لهشکری بزقزه کو داخازیهکا ته یا بهری دی بجه ئیم و ب راستی ژی من چ کهس وهکی ته ژ ههژی نه دیتینه کو ببیته ههقرین بو من دهمی ئەف نامه گههشتیه دهستین لهشکری ب کهیف خوشی فه خاند و خهون ب وی چهندي فه دیتن کو ببیته دهستههلاتداری سورانئ و د ههمان دم دا خانزادی ب دهست خوقههیینیت وهک ههقرینهک بو وی

ههر چهنده ههقالین دگهل لهشکری ئەو ناگههدار کرن کو دبیت ئەو پیلانهک بیت بو مه بهلی لهشکری ئەو چهنده پشت گو ه ئیخت و بریار دا بزقزیهفه ههریری، لهشکری دگهل سهو سوارچاکین خو بهرهف ههریری چوون دهمی دهنگ و باسین هاتنا لهشکری گههشتینه خانزادی ب وی چهندي کهیف خوش دبیت و دگهل سهو زهلام و ماقیلین ههریری بهرهفیا خو کرن دا کو پیلانا خو جیهجی بکهن و پیشوازیی ل لهشکری بکهن ئەو دهمی لهشکری گههشتیه ههریری ههر ئیک ژ زهلامین دگهل خانزادی سهرههفساری ههسپین کهسین دگهل لهشکری گرت و دگهل خودانی وی برنه مالا خو و خانزادی ژی سهرههفساری ههسپ لهشکری گرت و بره مالا خو و ب روویهکی فهکری و کهیف پیشوازی لی کر و ههروهسا خانزاد گازی ئیک ژ مهلایین ههریری دکته ب مهرما وی چهندي کو ههردوویان مههره بکهت (خانزاد ولهشکری).

و فەرمان دا کو ژورهک بو بهیته خهملاندن و بهرههف کرن پشتی کو هاتینه مههرکرن لهشکمری دهستی خانزادی دگریت دا کو بهرههف وی ژوورا خهملاندی قه بچن بهلی پا خانزاد داخاز ژ لهشکمری دکهت و دبیزیتی ته داخازیا من یا بجهئینای بهلی هیشتا ل دهف من تازیه و ئەفه شهرمه ژ بهر خهلکی ههریری ئەف شهفه دهرهفتی بده من و سباهی دگهل خوشکین خو پیکفه بچینه گهرماقی و جلکین خو بین رهش و شین ژ بهر خو بکهه و ل شهفهکا دی دی دهست ب کهیف و ئاههنگی کهین

بهلی خانزاد ئیدی دی جلکین تولفهکرنی ل بهرخوکهت ژ بهرکو دهم هات دهست ب پیلانا خو بکههت و ب سهدان زهلامین دگهل خانزادی دخزمهتا خانزادی دا بون و بهرههف بوون و شیان دهستین لهشکمری گریدهه و دانه سهه چوکان بهرامبهری کورسیکا خانزادی ،ب قی کریاری بو لهشکمری دیاربوو کو دهمی تولفهکرنی هات و خانزادی بریار دا کو لهشکمری ل بهر چاقین خهلکی ههریری بهیته کوشتن و وهسا خانزاد شیا تولا برایی خو سلیمان بهگی فهکههت.

ڪچا ڪورد لھيلا قاسم

کورتيهک ژ ژيانا لهيلا قاسمي

کچا تیکوشمر لهیلا قاسم ل ساللا (۱۹۵۲) ز ل ٹیک ژ گونڊین باڙیرئ خانہقین بناڙئ بامیلی ژ دایک بوویه، ژ بنہمالہکا نیشتمان پھرومہر بوو، کچا قاسم حصہنہ کول دیڦ ژیدمرین داینہ دیارکرن بابئ وئ ٹیک ژ وان کریکاران بوویه یین کول کومپانیا (الوہند)کاردر کو ٹیک ژ کومپانیین نہفتئ بوویه ،بارئ ٹابوریئ ژيانا خیزانا وان در موشہکا خراب دا بوو ہر ژہر قئ نھگہری دمئ لہیلا دگہل بنہمالا خو بہرہف بہغدايئ چوویں ل ساللا ۱۹۷۱ دگہل خویشک و برايین خو (سہبیحا، سہفا، سہلام) کارکریہ، سہر قئ چہندی را خیزانہ کا بہختہمہر بوون۔

لهيلا وهكو قوتابي

قوناغين خواندنا لهيلايى هەر ل دهمى زاروځينيى ومكو هەر زاروځكك و
قوتابيهكى دهست ب خواندنا خو كړيه، و نيكهم جار ل باژيريى (خانقينيى)
چويه بهر خواندنې ل سالا ۱۹۵۸ ز هېرديسان قوناغا سهرتاي و هتا قوناغا

ناڤین هەر ل باژیری خانەقین دەر باز کرێه، و پشستی ئەف قوناغین خواندنی ب دووماهی ئینان ل سالا ۱۹۷۱ز ل زانینگەها وێژە ی بەغدايي ل پشکا جفاکناسی هاتیە وەرگرتن. لەیلا دهاته هژمارتن ئیک ژ قوتابیین زیرهک و چالاکیین کورد یین وی سەردەمی.

لەیلا وهک چا جفاکناس و شۆرەشگیرا کورد

لەیلا هەر د ژیی زارۆکینیا خۆ دا و د جفاکی کوردی دا وهکی رهوشا هەر زارۆکهکی کورد یی ل وی دەمی ژیا ی کو زوری و ستهما داگیرکەر دیتیه و کارتیکرهکا مەزن ل سەر ژیا نا لەیلا ی و هەر زارۆکهکی ل وی دەمی کرێه و هەر ل ژیی زارۆکینی ههست ب زارۆکینیا خۆ نهکرێه بهکو ههست ب مەزناتی و زوریا ژیا نی و ئەو جفاکی تیدا دژیا کرێه، ژ بهر قی ئەگەری ژی لەیلا یا قەهرمان دەستیپکا جوانی و گەنجاتی خۆ بارگرانی وهلاتی خۆ ئیخستیه سەرملین خۆ و خۆ وهک کچهکا بهرپرسیار ژ دوزا دپروکا خۆ دانایه، و هەر ل دەمهکی زوی دا عاشقا تیکوشین و خەباتی ژ بو ریکا وهلاتی خۆ بوویه.

لەیلا ب ریکا برایی خۆ سەلام قاسم شیا به پیهوهندی ب بزافا سیاسی یا نهتهوا کورد بکهت، هەردیسان شیا به دناف ریزین (ئیکهتیا قوتابیین کوردستانی) دا خەبات و تیکوشینی بکهت و چەندین چالاکیا ئەنجام بدهت، ول زانکویا بهغدايي کارتیکرهکا مەزن ههبوویه بو هشیارکرنا گهلی خۆ و پهیداکرنا ههستی نهتهوايهتی دگهل قی چەندی ژی لەیلا ل دەمهکی دا دژیا و خەبات کرێه کو دهاته گوتن ژن مل ب مل زهلامی ل چیا و باژیران نهشین خەبات و چالاکیان ئەنجام بدن بهلی پیچهوانه دیاربوو و لەیلا شیا مل ب مل زهلام و شاگردین وی سەردەمی خەباتی دناف جفاکی کوردی دا بکهت و ب خەبات و فیداکاریا خۆ دڤیا بو ژن کورد دیاربکهت و ب سەلمینیت کو ژن دشیت وهکی زهلامی پشکداریی د ئهرکی خۆ یی نهتهوهی دا بکهت، لەیلا ی شارمزی ل سەر راستی جفاکی کوردی ههبوو ئەفه ژی بو وی چەندی دزفریت کو ل پشکا جفاکناسی دخواند.

ژن وهک سومبولاً نهتهوهی

ل ئادارا ۱۹۷۴ پښتې شھر دسټپټیکري و رژيمی هیرش ئیناینه سهر هریمین کوردستانی رژیمی دهست ب کوچکرنا کوردان کر ههروهسا ههردوو باژیرین قه‌لادزی و حمله‌بچه ویران کرن ، ژبه‌ر ځان کریارین دوژمنان و سته‌م و زورداریا رژیمی ب دژی گه‌لی کورد بوو نه‌گهر کو ب هزاره‌ها کورد به‌ره‌ف چیاپین کوردستانی بچن و ب دژی رژیمی چه‌کی هه‌لگرن بو به‌رقانیکرنی ژ گه‌لی کورد و ب ده‌ستقه‌ئینانا مافین خو، ل وی ده‌می له‌یلا و چه‌ندین هه‌قالین خو گه‌ه‌شته‌ی وئ باوهریی کو شو‌ره‌ش و خه‌بات بتنی ل چیاپان تیرا وان ناکه‌ت به‌لکو پیندقیه‌ دناف باژیران زی دا شو‌ره‌ش به‌ینه کرن ژبه‌ر قی چه‌ندی نه‌و دناف باژیری دا دمین ل به‌غدايي دا کو دريژیی ب خه‌بات و تیکوشینا گه‌لی خو بدن

پشتی کو شهر بهردوام بوویی ریکهستنتن رژیما بهعس بو چافیریکرنا شاگردین کورد بهردوام بوون ههتا شیاين ل (۲۸-۴-۱۹۷۴) لهیلاقاسم دگهل چار ههقالین دی یین دگهل دا (جواد ههماهندی - نهریمان فوئاد- حهسهن حهمه رهش- نازاد سلیمان) د روژهکا گهلهکا دژوار دا پشتی کو رژیمی شیاي ههمی جهان کونترول بکهت ب دهستی سهربازین رژیمی هاتنه گرتن . پشتی گرتنا وان ئیک ژ کارین رژیمی ئهنجام داین ئهو بوو د روژناما(الثورة) دا کو زمان حالئ رژیما بهعس بوو د رادیو و تلهفزیونئین نافخوی دا ل عیراقئ وهسا دانه دیارکرن کو لهیلا دگهل ههقالین دگهل دا وهک کهسین ئاژاوچی دانه نیاسین و ئیخستنه بهر ئهشکههجهدانئ بهلئ دگهل ئهشکههجهدانا وان زی ئیک بهیقه دهست ب رژیمی فه نهیبهردا و بونه سومبولین بهرخودانئ .

لهیلا کچهکا چافته ترس بوو و ل دممی دادگه هی ژ ی و مک قه هرمانان د دستنی
دوژمنان دا گازی دکر و دگوت ب کوشتنا من ب هزاره ها کورد ژ خهوی
هشیاربن و نهز سهربلندم کو گیانی خو گوری رزگارکرن کوردستانی بکم
ب ههمی جورین نهشکه نجه دانی رژیم نهشیا نیک پهیفا پهشیمانی ژ لهیلائی
گوه لی ببیت بو و چهندي کو چينا روڼاکبیرین کورد ب ترسینن ژ بهر قی
چهندي بی کو دادگه ب وان بهیته کرن بریارا سیدارهدانا لهیلائی و ههقالین
وئ دهریخست چونکی رژیم ژ همولدانین وان دترسیان لهوا هیشتا ههفتیهک

دهربازنه‌بوی بریارا سیدارهدانا وان دال سپیده‌هیا روژا (۱۲-۵-۱۹۷۴) و له‌یلا و هه‌قالین دگهل دا بونه سومبولین تیکوشینا گه‌لی کورد .

و پشتی دهمه‌کی برایی له‌یلایی (سه‌لام قاسم) ئه‌و ژێ ژ لایی رژی می‌فه ده‌یته گرتن ب ئه‌گه‌ری و ئ چهن‌دی کو وینه‌یین له‌یلایی بو شاگردین کورد ل کوردستانی و ده‌رقه‌ی کوردستانی دهنارتن و برایی و ئ ژێ ده‌یته گرتن ب ده‌ستی رژی می و دبیته قوربانی ، به‌لی ده‌نگی له‌یلایی ل هه‌ر جهه‌کی کورد لی دژیان به‌لا‌فه بوو.

ژنا سهرکرده قهره فاتیمه

کورتهک ژ ژيانا قهره فاتیمایی

قهره فاتیمه یان فاتیمه رهش چیدبیت ئەف ناڤه گەلەک ل دەف کوردان نه هاتبیتە بەهس کرن ژبەرکو هەردەم خەلکێ بیانی میژوویا مه نفیسایه بەلێ هەرچاوا بیت یا پێدقیه بەهسێ ڕولێ ئەفێ ژنێ بهیته کرن ژبەرکو ڕۆلەکێ بەرچاڤ و مەزن هەبویه د دیرۆکێ دا، فاتە رهش کچا حاجی ئوسمان بەگه خویشکا بیلالی رهشه، سەرۆکی عەشیرەتا سنەمللی بوو، ل دۆر ناڤی وئ دژیدەران دا هاتیه فاتیمه رهش یان قهره فاتیمه ، ل دۆر سالاً ژ دایک بوونا وئ پیزانینین دروست لێر دەست نینن ژبەرکو د ژیدەران دا ئاماژە پئ نه هاتیه دان

د هەندەک ژیدەرین دی دا بتنی بەهسا وئ چەندێ کریه کو ل سەدێ نۆزدی ژیايه هەندەکین دی دا ئاماژە ب هندی دایه و دیارکریه کو د ناڤهرا سالین ۱۸۰۰-۱۸۲۰ دبیت ژ دایک ب بیت، ئانکو بوچونین جودا هەنە دەربارەهێ جەئ ژدایک بوونا وئ هەندەک ژیدەر دیاردکەن کو ل چیاين کوردستانا باکوور ل مەراشێ ژ دایک بوویه کو مەراش ئیکه ژ پارێزگەهین باکووری کوردستانی یه،کو ژ دەه قەزایان و شیتست و چار باژیران پیک دهات ل وی سەردەمی،دیرۆکا ئافاکرنا فی باژیر دزقریت بۆ سەردەمی حیتیان ل سالاً

۱۲۰۰ب-ز، لی هندهک ژیدمړین دی ناماژه دایه جهی ژدایک بوونا وی و دیارکرینه کو ژنهکا کوردا باشوره و ل رمواندوز ژ دایک بوویه و پشتی هنگی بهرهف چیاپین مهراشی چوویه

فاته رمش دناقبهرا سالین ۱۸۲۰-۱۸۳۰ دبیته بیکا گوندی ئهمرانی، بهلی ههقرینی وی ژ لای دمولهتا عوسمانی قه دهیته زیندان کرن ژبهکو بریارین وان جیهجی نهدکرن و ئیدی ژيانا فاته رهشی چوو د قوناغهکا نوی دا.

دهستپیکرنا قوناغهکا نوی د ژيانا قهره فاتیمایی دا

ژيانا فاته رمش ئیدی چوبوو د قوناغهکا دی دا ژبه زیندان کرنا ههقرینی وی ههروهسا دهما هاتیه ههلبژارتن کو ببیته سهروکا عهشیرمنا سنهملی، نانکو ب تمامی ژيانا وی هاته گهورین ژبهکو مژیلی سیاست و شهران بوو و بوو خودان بریار ،ههروهسا قههرهمانی و زیرهکی و ویرهکی ل دهف دیارکر و ب قی چهندی ناف و دهنکیا وی دمنگ قهدا د دیروکی دا و بو جهی سهرسورمانا گهلی بیانی ژبهکو شیا سوپایهکی دروست بکمت و ب هزارهها سهربازان ل دور خو کوم بکمت و بیخیته بن فرمانا خو دا و بویه خودان بریار ، سوپایی وی ب دلسوزی چوینه د خزمهتا وی دا و هه بریارمکا وی لسه سهربازین خو سهپاند با بی دوودلی بو بجه دئینان، ئیدی یا بهرههف بوو بو هه بهرهنگاریهک یان شهرهکی و ژبه میرخاسی و ههسپ سواریا وی سهرنجا خهلکی بیانی و تورک و نوروپی ههتا روژنامهقائین بیانی بخو کیشایه و بویه بابهتهک بهیته بهحس کرن.

پشکداریا قهره فاتیمه د شهرئ قرم دا ۱۸۵۳-۱۸۵۶

شهرئ قرم ئیک ژ وان شهران بوویه کو ناف و دهنکیهک د دیروکا جیهانی دا ههیه، ئهو شهر بوویه دناقبهرا (نیمبراتوریهتا عوسمانی و روسیا) دا رویدای هه ل وی دهی دمولهتین فرهنسا و ئینگلیز د هاریکاربوون دگل عوسمانیا

ب دژی روسیا، پیدفیه وئ چهندئ ژبیرنهکمین کو فاتیمه رهش رولهکی بهرز دناڤ ئهفی شهری دا ههبوویه، ل دهمی فاتیمه رهش دگهل ۳۰۰ سهربازین خو ژ مهراشی دهرکهفتین بهرهف (ئوسکودار) چوین، دهنک و باس گههشتنه سولتانی عوسمانی و سولتان داخواز دکهت کو فاتیمه رهش د کۆچکا سولتانی دا بهرههف بیت، ل وی دهمی ههقرینی وئ یی زیندانکری بوو ل دهف عوسمانیا، د وئ دیداری دا سولتانی گۆته فاتیمه رهش ههردهما ته هاریکاریا عوسمانیا کر دشرئ قرم دا ب دژی روسیا وی دهمی ههقرینی ته دئ هئته نازادکرن، فاتیمه رهش ب قئ چهندئ رازی دبیت هه ل دهمی شئرئ قرم دهستینکری فاتیمه رهش ژ ی بهرههفین خو کربوون دگهل ۳۰۰ ژ سهربازین خو و بهرهف شهری چوبوو و سهرکیشی کریه ب میرخاسی و باوهری بخو پشکداری شهری بوو و نه بتنی وهک شهرکههک بوو بهلکو د هندهک ژیدهران دا بهحس ل وئ چهندئ ژ ی کریه کو برین پیچ بویه دناڤ لهشکری دا زیدهباری وئ چهندئ ژ ی سهرپهرشتیا بنگههین عوسمانیان کریه. بهرامبهرفئ چهندئ عوسمانیان چهندین پله پیشکیشی وئ کربوون و موچهکئ باش ژ ی بو پیداکرن هه ديسان هاتبوو خهلات کرن ژلایئ سولتانی عوسمانی عبدالمجیدئ ئیکئ قه ل سالا ۱۸۵۵ز ژ بهر رۆلئ ئهفی ژئ و زیرهکی و قههرهمانیا وئ دناڤ شهری دا سهرنجا گهلهک ژ وهلاتیین ستهمبول و روژئاڤا بخو دکیشیت ههتا وی رادهی دناڤ وی لهشکری ئوروپی دا چهندین نفیسکار و روژنامهنفیس و وینهساز ژ ی ههبوینه سهرنجا وان راکیشایه، پشتی ئهف شهره دوماهی هاتی ئهو دزقریته مهراشی.

سهرهدانا قهره فاتیمه یا جارا دووئ بو ستهمبولئ ل سالا ۱۸۸۷

فاتیمه رهش دووباره سهرهدانا ستهمبولئ دکهت و دهندهک روژنامین بریتانی دا بهحسئ سهرهدانا وئ هاتیه کرن و دگوتنی (سوپهر قارهمان) ئانکو فاتیمه رهش دووباره هاتیه ستهمبولئ، و دگوتن دهستهکئ جل و بهرگین وهلاتین کوردان ل بهر بوو و رهفتار وهیژا وئ دیاردکر کو ژنهکا چل سالی یه نه کو

حهفتی و پینج سالیه و ئهو مه‌دالیا کو سولتانی عوسمانی پیشکیشی وی کری ل ده‌می شهرئ قرم لهر خو کر بوو، ئهو چه‌نده ژی هاتیه دیار کرن کو ده‌می فاتیما رهش گه‌هشتیه سته‌مبولئ ئهو چوویه ئیک ژ وان که‌مپین (جنرال له‌سبناس) لی، ده‌می جنیرالی ئه‌ف چه‌نده زانی پسار دکه‌ت و دبیزیت: ئهو هیزه کینه؟ و ئهو چ نه‌ته‌مه‌ینه؟ ههمی مه‌نده‌هوش دبوون ب ره‌فتار و جل و به‌رگ و سوار چاکی و هیزا وان کو هه‌سپ سوارین وان به‌راهیا وان ژنه‌ک بوو کو ژنه‌کا چافه‌ترس بوو و ب هشیاریه‌کا مه‌زن ل رمخی خو یی چه‌پی و راستی سه‌حدکر د چافین وی دا هه‌رتشته‌ک ده‌اته دیتن و دیاردکر کو قه‌هرمانه، ده‌می دگه‌هسته ده‌ف جنیرالی ژ هه‌سپی خو ده‌سته خوار و سلاقی دکه‌ت ب ری‌کا و مرگ‌یرئ دگل وی و جنیرال ژی پیشوازا وی دکه‌ت و فاتیما رهش دبیزیه جنیرالی کو ئه‌ز هاتیمه ب مه‌رما شهرئ دگل (روسیان) جنرال ژی ب قئ چه‌ندئ که‌یف خوش دبیت و دبیزیت: ئه‌ف که‌مپه ههمی دخزمه‌تا هه‌وه دایه و چ تشتئ پیدقی بو دابین بکه‌ن و دخزمه‌تا فاتیما رهش دابن، به‌لی فاتیما رهش ب قئ چه‌ندئ دلخوش نابیت و دبیزیه جنیرالی ئه‌م ژیر فه‌رمانا که‌سی دا نابین و که‌س ژی نه‌شیت فه‌رمانئ ل مه‌ بکه‌ت.

ژ به‌ر هندئ فاتیما رهش دگل ههمی له‌شکه‌ری خو سواری هه‌سپین خو دبن و به‌ره‌ف سه‌ری گرمکی ل نیزیک که‌مپن دچن و دنا‌ف له‌شکه‌ری دا ده‌نگئ موزیکئ بلند دبوو و که‌یفا جنیرالی ب قئ چه‌ندئ ده‌ات، ب راستی ژی ئه‌ف کریارین ئه‌فی ژئ سهرنجا مروقی رادکیشن.

ناف و ده‌نگیا قه‌ره فاتیما د روژنامه و گو‌فارین بیانی و ئورویی دا

ئیک ژ نه‌گه‌رین ناف و ده‌نگیا فاتیما رهش ل ده‌ف بیانیان رولئ وی یی گرنگ و می‌رخاسی و قه‌هرمانیا وی بوویه، و بوویه ئه‌گه‌ر سهرنجا گه‌له‌ک ژ روژنامه‌فانین بیانی بخو رابکیشیت و به‌حسا وی به‌سته کرن ژ به‌رکو ب راستی ژ یی ژ هه‌زی بوویه ناف و ده‌نگیا وی بگه‌هسته جیهانی، چونکی ئیکه‌م ژنا کورد بوویه ب قئ ئاواپی بیت

نیک ژ روژنامه‌نقیسین وی سهردهمی دا بناقی فلورانس نایتینگل بهحسا زیرهکی و شارم‌زایا قی ژنی کریه، ههروهسا نیک ژ روژنامین دی یین له‌ندهمی بناقی the london illustrated news بهحس ل چه‌لنگیا وی کریه و ئو چه‌نده ژی دایه دیارکرن کول دهمی شهران دا برایی وی ئوئ ب ناقی بیلالی رهش پشکداری دگهل کریه، ههردیسان روژناما الوقاع یا مسری هژماره ۷۳۰ ل ۴نوقه‌مه‌بر ۱۸۷۷ بهحس کریه و دایه دیارکرن کو قی ژنی شیاپه ب هزاره‌ها سربازان ل دور خو کوم بکمت و بیخیته د خزمه‌تا خو دا

د گهلکه روژنامین دی یین ئورویی دا بهحس لی دکهن و وهسفا وی دکهن دهمی بهرهف سته‌مبولی چوی لسه هه‌سپه‌کی سواربوی وهکی میزان دگهل ۳۰۰ ژ سربازین دگهل دا و چهک هه‌لگرتیوو و ب سهدان زه‌لام د خزمه‌تا وی دابوون وهک ژنه‌کا تیکۆشهر و باومری بخو هه‌ی دیاردکر

و ژبه‌رکو سهرنجا ئورویان بخو راکیشاپه د گوڤاره‌کا ئه‌لمانی ژی دا بهحسا وی هاتیه کرن و ئه‌ف ناسناقه دایی شیرا کوردستان ل سته‌مبولی

نیک ژ روژنامه‌نقیسین دی بناقی (ئادمیرال سلاده) بهحسی فاتیما رهش کریه دهمی چویه باژیری اوسکوداری کو دهسته‌کی جلو به‌رگین کوردی لبه‌رخو کربون دگهل شاله‌کا سپی و جووته‌ک ژ پیلاقین زهر و دوو ده‌مانجه دگهل رمه‌کی دریز هه‌لگرتیون و ل ده‌ستیکا له‌شکهری خوبوو و له‌شکهری وی دیف دا دچوون هه‌روهسا هندهک ژ ژنان ژی دخزمه‌تا وی دابون و وهک ژنه‌کا بالکیش و دلوقان و سهرکرده‌کا بهیز و چاف نه‌ترس و خودان ده‌سته‌لات و بریار دیاردکر و کس ژ بن فهرمانا وی نه‌ده‌ردکمت و ژنه‌ک بوو کو چ ژنین کورد وهک وی نه‌بویه .

هه‌روهسا (جه‌مال نه‌بیز) د گوڤاره‌کا کوردی دا سالا ۱۹۸۵ز مه ژ هه‌بوونا قی ژنی ئاگه‌هدار دکمت و دیف دا خه‌لکی کورد ژی ئاگه‌هداری ئه‌فی ژنی بوینه جه‌مال نه‌بیز دیبژیت: فاتیما رهش پشکداری د چه‌ندین شهرین عوسمانیان دا کریه نه‌بتی شهری قرم هه‌تا فاتیما رهش دگهل سهر باز و عه‌شیره‌تا خو پشکداری شهر ۱۸۷۷-۱۸۷۸ بویه

ئهقه و گهلهک ژ روژنامه و گوڤارین دی دا بهحس ل رولئ وئ یئ مهزن د دیرۆکئ دا کرینه.

پیناسهکرنا قهره فاتیمه ل دهف تورکان تایبته سهردهمئ کمال نهتاتورک

تورکان ههر دهمئ بهرژموهندی ب کوردان ههبايه دا پهيوهنديان دگهل گریدهن و خاپینن ب سوزین درمو، فاتیمه رهش ژى ژ نمونهکا وئ خاپاندن و سهردهمئ یه، ل وی دهمئ تورکان دقیا فاتیمه رهش وسا بدهنه نیاسین کو تورکه و ههول دایه وینئ وئ لدهف کوردان رهش بکهن تایبته سهردهمئ کمال ئهتاتورکی کو دقیا رولئ وئ بهرزهبکهن و وئ دهزرا خهلهکئ دا نههیلن و چهندن سوز دابونئ بهرامبهز خزمهتا وئ بهلئ بجه نههئینان و دهمئ بهرژموهندیا وان ب دووماهی هاتی ئیدی دقیا وئ کیم بکهن، بهلئ محهمهد بایراک د کتتیا خودا یا بناقئ ژنا کورد ب ویرهکی بهحس دکته و بهحسا جوداهیا قئ ژنئ بهرامبهز ژنن دی دکهن و فاتیمه رهش ب چاف نهترسی دهته نیاسین و دبیزیت : تورکان ههول دایه شیانن قئ ژنئ قهشیرن و دقیا بهرزهبکهت د میژویئ دا و دقیا وئ چهندئ ژى بیژن کو چ ژن نهبوینه پشکداری شهرى دا کریت دگهل عوسمانیان و دبیزیت کو فاتیمه رهش قهرمانا شهرى قرم بوویه و ئهقه بو ئهگهرئ نه رازی بوونا تورکان ههتا کو وهلئ هاتی دژاتیا وئ کرن و دقیا ژ خو دیربیخن بهلئ د راستی دا تا پشتی مرنا وئ ژى ب دهه سالان ژى هیشتا بهحس ل قهرمانیا وئ دهاته کرن .

قوناغین دووماهی ژ ژيانا قهره فاتیمایئ

پشتی ب دووماهی هاتنا شهرى قرم و چهندن شهرين دی هیشتا پهيوهنديان فاتیمه رهش دگهل تورکان مابوون تایبته سهردهمئ کمال ئهتاتورکی ههتا وی رادهی پشکداری د (کونگرئ پاریس) ئهوی ل سالا ۱۹۱۹ز دا کر ئهف کونگره یئ گریدای بوو ب پاشهروژا تورکان قه کو تورکان وهسا دیاردکرن کو دهولهتهکئ دامهزینن بو تورکان و کوردان بهلئ ئهقه بنتئ تورکان بو

دایکا کورد مینا قازی

مینا قازی شیره ژن و سومبولاًکا دی یا کورده میژوویا ژ دایک بوونا وی
سالا ۱۹۰۸ز بوویه کچا ئەحمەد و گول ئەندامی بوو ژ مالباتا حەجی حەسەن
خانێ حەجی یه کو ئێک ژ مالباتین مەزن یێن هەریما موکریان بوون نازناقی
وی ئیسکەندەری بوو، ژیی میناخانی نوزده سال بوو دەمی ژيانا هەقژینی
دگهل پیشه‌واقازی موحمەد پێک ئینایه.

مینا قازی و کۆمارا کوردستانی

هەر ل دەمی دامەزراندنا کۆمارا کوردستانی هەرچەندە ماوه‌یه‌کی کۆم بوو بەڵی
شیان گەلەک کارێن سەرەکی و گریڤای جفاکی فە دەست نیشان بکەن ئێک ژ
وان کار و خالێن گرنک د جفاکی دا ئاماژە ب کێشەیی ژنان دا و کێشەیی
وان بەرچاڤ کرن هەروەسا دیارکرن مافی وەکەفیا ژن وزەلامان د هەمی
بوارێن ژیانێ دا و میناقازی ئێک ژ وان ژنان بوو کو د ئەقی بواری دا
دریژی ب وی خەباتی دایه وەکی هاتیە دیارکرن کو پارتا دیموکراتا کوردستان
ژی گرنگیەکا مەزن دا مافین ژنی، و میناقازی وەکی دایکەکا کورد و هەقژینا
پیشەواقازی موحمەد کو سەرۆک کۆماری کوردستانی بو پیشنیار دکەت کو

پتريا ژنن کورد پهیدابکت ب ریکا هئاردا نامیان بوو و تیکهلی دناقبهرا وان دا دروست بوو نمونهکا وان ژنان ژی وهکی حبسهخانانقیب کو ژنبرا شیخ مهحمودئ بهرزنجی بوو ههتا داویا ژيانا حبسهخانئ پهيوهندیئن وان دبهردهوام بوون

ههرديسان ژنهکا دی ب ناڤئ گوليزار خانماشاکاک کچا جهوههر ئاغايئ شکاک و برازایا سمکويئ شکاک بوو و ئهف ژنه ل سهر داخوایا ئیکهتیاافرهتین کوردستانئ هاته میقان کرن و ههر لسهر پیشنیارا میناخانمئ ئهف ژنه دبیتته ئهئدام د ئیکهتیا ژنن کوردستانئ دا،کو گوليزار خانمئ ل سالا ۱۹۳۰ز پيخهههت ئازادیا کوردستانئ ب دژي دهولهتا رزاشاهئ پههلهوی شهردکر.

مینا قازی ل سهردهمئ کومارا ئیسلامی ل ئیرانی

میناقازی ههتا داویا ژياناخو لسهر بیروباههین خو یا زال بوو و ل سالا ۱۹۸۶ز نیزیکی سالهکئ ژلایئ پاراستنا رژیما ئیسلامیا ئیرانی دبن چاڤدیریئ دا بوو ههتا وی رادهی دهههکی ئهو ژ دهرفهی مالا خو ب شیوهکئ نهئنی ڤه ژلایئ پاراستنا دهولهتئ ڤه هاته رهفاندن ، ژبهر ڤئ چهئدی ل سهردهمئ دهولهتا بههلهوی ههرديسان ل سهردهمئ کومارا ئیسلامی ل ئیرانی میناخانم دهئته گرتن و ب تهههئنی خويئ مهزن ڤه کو ژ ۷۰ سالیئ زیدهتربوو هاته ئهشکههجهدان و ههردهم بهرپرسيارين دهولهتئ دگوتنی ئهگهر ژبهر زهلامئ ته نهبايه مه ل ئیرانی چ ئاریشه دگهل کوردان نهبوو، ژلایهکی دی ڤه ل سالا ۱۹۸۸ز کچا میناخانمئ ل وهلاتئ سویدی ب دهستین تیروورستین کوماریا ئیرانی یا ئیسلامی هاتبوو شههیدکرن

میناخانم پشتی خهباتهکا بهردهوام و دهههه رهوش و دهههه دال سالا ۱۹۹۸ز ل باژیروئ مهبادئ ب دلهکئ پر ژ دهرد و کهدهرفه مال ئاقايئ ل ژيانئ دکهت ب هزارهها کهس د مهراسیما ڤهشارتتا وئ دا ئامادهببوون ل مهبادئ هاته ڤهشارتن لی ههردهم ستیرهکا گهشه ل ئهسمانی بزافارزگارخوایا کوردستان.

مارگریت گورگیسا پیشمه‌رگه

بئی گومان د ههمی قوناغین دیروکا شوره‌شین کوردی دا ، ژنین کورد وهکی همر مروقه‌ک خودان هه‌ست و ماف بوویه کو د ئه‌قرو ژی دا دناق رووپه‌لین دیروکا جیهانی دا ئهم کورد ب خه‌بات و قه‌هره‌مانیا وان د سهر‌فهر‌ازین، ئیک ژ نمونین دی یین وان ژنان ئهو ژی مارگریت گورگیسه کو کچه‌کا ئاشوری بوویه لی ب مخابنی قه‌ دهر‌بارهی میژوویا ژ دایک بوونا وی چ پیزانین د چ ژیدمران ده نه هاتیه دیار‌کرن هه‌تا کو جهی ژ دایک بوونی ژی دیار نه‌بوویه و د چ ژیدمران دا ئاماژه پی نه دایه ، به‌لی د ژیدمرین میژووی دا ئاماژه ب وی چهندی دایه کو همر ژ ده‌ستپنیکا خه‌باتا ئه‌قی ژنی د خه‌باتا خو دا ده‌مه‌کی کورت بوراندیه و مرنی ریک پی نه‌دایه دریزیی ب خه‌باتا خو بدهت ژ به‌ر‌کو د هنده‌ک کاودانین ئالوز و نه‌خوش و نه‌دیار دا ل سال ۱۹۶۸ز دووماهی ب ژيانا وی هاتیه.

مارگریت و ژيانا پیشمه‌رگاتی

همر دکه‌فن دا هه‌ستی نه‌ته‌وایه‌تی ل ده‌ف مله‌تی کورد په‌یدا بوویه ئه‌قه‌ ژی ژ ئه‌گه‌ری وی زولم و سه‌تما دوژمنی بوو ، و ل دیف ژیدمرین دیروکی هاتیه

کو ئەهقی ژنی د شورهشا کوردستانا باشور دا ئەوال سالای ۱۹۶۲ از هاتیهکرن دهمی رژیما عیراقی هیرش دبرنه سهر گوندین کوردان و تالان و زورداری دکر ئەهق ژنه ژی پشکداریی د شورهشی دا دکەت ئەهق پشکداریه ژی دزفریت بو وئ ههستا نهتهوایهتی یا ل دهق مارگریتی ههی کو ههستهک بو زووری و ستهم قهوبیل نهکەر، ژبهی قی چەندی قی ژنی خو ژ ههمی کهس و کارین خو دوویر کر و بتنی دگهل بابی خو جلکین پیشمههگاتی ل بهرخو دکهن و دچنه دناق ریزی پیشمهههگی دا بو خزمەت کرنا مللهتی کورد و دهستقهینانا مافین گهلی

ژبهی کو ئەهقی ژنی رۆلهکی مهزن و پری خزمەت وزیرهک و چهلهنگ بوو وی دهمی نه بتنی دناق کوردان دا بهلکو ل روژههلاتا ناқین ههمی وەکی ئەهقی ژنی نهبوینه، ههبوون و پشکداریا وئ دناق پیشمهههگی و شورهشان دا دهنگ قهههه و ب قی ریکی کارتیکن ل سهر پرانیا ژنان دکر و هیز و باوهی بو ژنین کورد دروست دکر، هه ژبهی رهنقههانا وئ وینهیین وئ ل ههمی ههیمین کوردستانێ بهلاف بوون، ژبهی جهسارهت و زیرهکیا ئەهقی ژنی هه ژنهکا کورد و ههکهسهکی ناقی وئ بهیست با ئەو چهنده دخوازت کو ببین.

روناک عبدالله

روناک ل سالا ۱۹۳۸ ل باژیری سلیمانیی ل باشوری کوردستانی ژ دایک بوویه کچا عه‌دولله محمهد زوهری یه ژ بنه‌ماله‌کا شوره‌شگیر و کوردپه‌روه بوویه

هه‌ر د ژیی گه‌نجاتیا خودا عه‌شقا خاکێ کوردستانی د دلی وی دا گه‌شه‌کریه ب وان کارین روناکێ ئەنجام داین شیا ببیته ئیک ژ ئەندامین چالاک بین پارتی دیموکراتی کوردستان ، و وهک کچه‌کا زیره‌ک و چالاک کارکریه

هه‌رۆه‌سا ل وی ده‌می شیا‌یه ببیته مامۆستایا بابته‌ی ئینگلیزیی و پشکداری د چه‌ندین کومبونین مه‌زنین مامۆستایان دا کریه وهک ده‌سته‌یا دامه‌زرینه‌ر هه‌ردیسان ب نه‌ینی قه‌ پشکداری د ئیکه‌مین کونگری ئافره‌تین کوردستانی دا کریه و ل سالا ۱۹۶۴ز دچیته‌ دناف مه‌کته‌با سیاسی دا ، و ل وی ده‌می پۆله‌کێ مه‌زن و کاریگر هه‌بوویه بو ری‌کخستنا ژیا‌نا ژن‌ین کوردستانی ئەقه‌ و چه‌ندین چالاک‌یین دی ئەنجام داینه هه‌تا دووماه‌یی ل ۳۱-۳-۱۹۶۷ چویه به‌ردلو‌قانی‌ا خودی .

ژنا کورد قهدهم خیر

دیروکا کوردان ههردهم یا پر بوویه ژ شیره ژنن چاف نهترس و ب ویرهک
ب راستی ژی جهی شانازیکنی نه دگهلهک بیافان دا رۆلی خو گیرینه
نمونهکادی یا وان ژنان ئهو ژی قهدهم خیر بوو ژنا کورد قهدهم خیر ل
دهستینکا سهی بیستی ل سالا ۱۹۲۴ز ل دهفرا لۆرستانی ل باکورئ
رۆژهلاتی کرمانشانی هاتیه دنیایی، ئهف ژنه ههر د زارۆکینیا وئ دا
بههرهیا هونهری تیرهاقیزی ل دهف پیدابوویه و فیربوویه، ههستا نهتهوایهتی
و حمزو قیانا وهلاتی ل دهف زۆر بوویه خهبات بو ملله تی کورد و
بههرنگاریا دۆژمنان کریه.

نامهیا دناقبهرا قهدهم خیر و شیخ مهحمودی دا

مللهتی کورد ههر د کهفن دا زولما دۆژمنان دیتیه، و ههردهم سنورین
کوردان ب دۆژمنان پر بوینه و زۆر ویرانکاری و دهردهسهری ب سهری
مللهتی کورد ئیناینه بهلی کورد ژی بهردموام بوینه بو ب دهستقهئینانا مافین
خو، ئهفه ژی ل وی دهمی بوو دهمی دهرهفت بو دروست د بوو، و ل سالین

دوماهیښ سدهی نوزدی و بیستی چندين شورمش و سرهلدان و راپهرين
 نهجام داینه، ژبهر قی یهکی ژی خانما کورد قهدهم خیر پشتگیریا خو بو وان
 دیاردکر تاییهت شورشا شیخ مەحمودی، ژبهرندی نامیهکی بو شیخی
 دهئیریت و تیدا دبیزیت: نهی شیخی مەزن نەزل قی پارچا وهلاتی خو خباتی
 دکهم ژ بو نههیلانا زوردهستی ل سر گهلی کورد، لی تو ژی تیکوشهرکی
 چاف نهترسی و بو قی مەبهستی نهم ههمی هیزین خو بکهینه ئیک ژ بو
 بهرهنکاریا دوژمنان "دهمی نهف نامه گههشتیه دهستی شیخی و خواندی ب
 مخابنی فه شیخ نهوی چندا د نامی دا هاتیه گوتن رمت دکمت چ پی نهفیت
 ژبهر کو نهو د کاودانهکی نه گونجای دابوو هسروهکی د بهرسفا شیخی د نامی
 دا بو قهدهم خاتوینی دیاردکمت و دبیزیت: خاتوین قهدهم خیر تو ژی نازادترین
 وب جهرگترین ژنا کوردی نهم ههمی شانازی ب ته دبهین لی نوکه نهز یی د
 رموشهکا تاییهت دا، نهز نهچارم کو بیزم ب هیزین خو فه نهشیم هاریکاریاته
 بکهیم.

قهدهم خیر و پیشهنگیا سرهلدانی

نهف خانمه سرمرای ههبوونا ئاستهنگ و کیشهیان بی هیفی نهبوویه و
 بهردموام بوویه د خباتا خود ههتا وی رادهی سرکیشیا سرهلدانهکی دکمت
 نهو ژی پشتی برایی وی نهوی ب ناقي يوسف هاتیه کوشتن کو یوسفی
 میرخاسیهکا مەزن ب دژی هیزین شاهي ئیرانی نیشان دا و بوو نهگر رابن
 ب کوشتنا یوسفی قهدهم خیر ژی ژ بو بهرهنکاری کرنا هیزین شاهي ئیرانی
 دهست ب سرهلدانهکی کر و نهو بخو پیشهنگا نهوی سرهلدانی بوو، دهمی
 شاهي نهف چنده زانی بریار دا کو لهشکرهکی مەزن بهرهف بکن ب
 دژی سرهلدانی و وی سرهلدانی ژناف ببس و دهست ب هیرشهکا مەزن کر
 و شیان دهوروبهرین قهدهم خیری بگرن بهلی قهدهم خیر هیچ بی هیفی بونهک
 ل دهف پەیدا نه بوو و ب ههمی کەس و کارین خو فه کو نیزیکی ۳۹ مههان
 شیان بهرسینگه هیرشین وان بگرن و هندی چهک وهیز ههی بکارنیان تا کو
 لاوازی کهفتیه دناف وان دا و ل دووماهیي قهدهم خیر دکهفته دهستی دوژمنان

دا و هیزین دگهل قهدهم خیری دهنیرنه تهرانی و قهدهم خیر دهیته زیندانکرن
بو ماوی سی سالان و دمینیته هتا د زیندانی قه ژ نهگری نهخوشیهکی زیانا
خو ژ دهست ددهت.

فهتانه وهلیدی

فهتانه ژى ژ وان ئافرهتان بویه بین د بوارى هونهرى دا رول گيرای ئیک ژ ژنن دهنګ نازک و رمه نین گهلې کورده، ل سالا ۱۹۵۳ز ل باژیرئ سنه چاقیت خو ل دنیایی فهکرینه، خودان که سایه تیهکا دیار بوویه د جفاکې خودا ههرومسا ژنهکا رموشه نیربوو و شیاپه خزمه تهکا مهزن بو هونهرئ کوردی بکهت و ب دهنګی خو یی خوش و زهلال جهی خو د هونهرئ کوردی دا گرتیه هه ژ بهر دهنګ خوشی و شیاننن وئ بوویه شیاپه جهماو مرهکې مهزن بخوڤه بگریټ و بووینه شهیدایین دهنګی وئ، و خودانا (شیت) ستراننن جوراوجور بوو بهلې ب مخابنې فه درپژى ب کاروانی خو یی هونهرى نه دا ئهو ژى دزفریت بو مرنا دایکا وئ کو ب مرنا وئ خه مهکا مهزن بو دروست دبیت

فهتانه وهلیدی د ژیی ۷۵ سالیی دا ل سالا ۲۰۱۰ ژیی وئ ب دووماهی دهیت و ل باژیرئ سنه هاتیه فهشارتن.

ژيلا حوسيني

ژيلا ژ بنهمالهکا کوردپهروم و روڼاکبير و شوره‌شکيربوو، ل سالا ۱۹۶۴ز ل باژيرئ سهقر ل کوردستانا روژهه‌لات چاڅين وئ ل دونيايئ قه‌بووینه کچهکا هه‌ستيار و ژير بوويه ، بابئ وئ خودان په‌رتووکخانه بويه قئ چهندئ ژى مفال ژيلايئ کريه و زور مفا ژئ و مرگرتيه بابئ وئ هه‌ردهم هاريکار بوويه دگهل زاړوکنين خو و خواندنا دبلومئ تمام کريه

ژيلايئ هه‌ر د ژيه‌کئ بچووک دا ژيانا هه‌څزيني پڼک ئينا به‌لئ نه‌و هه‌څزينيه به‌ردهوام نه‌بوو ژبه‌رکو ژ هه‌څزيني خو جودا دبیت سهرمرای هه‌بونا کچه‌کئ دناڅبه‌را وان دا ب ناڅئ (به‌ار) به‌لئ پشتی جودابونئ ژى کچا وان ل لايئ بابئ خو دميينيت ، ژيلايئ ژ نه‌گمري ديراتيا دناڅبه‌را وئ و جه‌گه‌را وئ دا هه‌ردهم خه‌م و نازار ژ ژيانا وئ دويرنه‌بوويه ،ديڤدا بو جارا دوئ هه‌څزيني پڼک دئنينيت و نه‌ڤ جاره دبیته خودانا دوو زاړوکان ب ناڅئ(پرامين و ژينا)

ژيلا و بههره‌ييا هونه‌ری

ژيلایا بههره‌مهند و خودان ههست و شارمزی د بواری هوزانی دا ب هیز و شیانین خو شیا ب ریکا هوزانین جوان و نازک ناڤ و دهنگ ببیت و رهنگه‌دانا ژيواری ژيانا ژنن کوردستانی دناڤ کومه‌لگه‌هی کوردی دا بدهته دیارکرن

ژيلایی د هوزانین خودا ناماژه ب زاروک و ژنان دا ،هه‌روه‌سا هوزان ب هه‌له‌بچه فه‌هاندینه و ژ بلی هوزانی زیرمکی و شارمزی د چیرۆکان ژی دا هه‌بوو و ژبلی ئه‌فئی چهندی ههمیی شیايه دوو پهرتووکان چاپ بکه‌ت بناڤی (گه‌شه‌ی ئه‌فین،قه‌لای راز)

ژيلا خاتوینی زیرمکی د بواری و مرگێرانی ژی دا هه‌بوو تایبه‌تی رومانی

به‌لی مخابنی فه‌مرنی ل سالا ۱۹۹۶ از ریک پی نه‌دا به‌ردموامیی ب کارین خو بدهت.

مونیره قهفتان

مونیره کچا سالح قهفتانه ل سالا ۱۹۲۱ز ل باژیری رموشهنبیری ل سلیمانیی ژ دایک بوویه ، و خواندنا خول مالا ماموستایان خواندیه و تمام کریه ، نیک ژ ژنن بههرمه‌ند و رموشهنبیر و دلسوزین گهلی کورده ، و ژبه‌ر کو ژنهک بوویه خوشه‌ویستی و ځیان و دلسوزیا وئ بو نیشتمانی وئ بی هژمار بوویه نازناځی دهیکا نیشتمانی بو هاتیه دانان.

کار و چالاکیین مونیرا خانم

مونیرا خانم ژی نیک ژ وان ژنن کورد بو بین کو زور کار و چالاکی د پارتا هیوا دا کرین و نیک ژ نهدامین پارتی بو و ب شیوه‌کی دلسوز کارکریه هه‌روه‌سا نیک ژ دامه‌زرینه‌را هه‌واره‌اتنا هه‌زاران بو کول سالا ۱۹۴۲ز هاتبوو دامه‌زراندن کو د خزمه‌تا هه‌زاران دا بوون دویڤدا ناځی وئ د گوه‌ورن و دکهنه (کومه‌لا ئافرمتین کورد) مه‌رم و ئارمانجا ئه‌ځی ریک‌خراوئ چاندنا هه‌ستئ نه‌ته‌ویه‌تی و هشیارکرنا گه‌لی و ده‌ست‌ڤه‌ئینانا مافین ئافره‌تی و هاندانا وان د هه‌می بواران دا

همرديسان ژ ئهرکين سهرهکی يئ وان ئهوبوو نههیلانا خویندهواریئ د جفاکی دا بوویه ب بوچوونا وان ژ کارهکئ سهرهکی بوو بهیتهکرن د جفاکئ کوردی دا ، ل سالا ۱۹۵۹ز دبیته بهرپرسا لقا ئیکهتیا ئافرهتان لقا سلیمانیئ و بهردهوام بوویه ل سهرکاری خو و شیاپه ب دلسوزی کاربکمت همتا ل ۲۹-۵-۲۰۰۹ز دوماهی ب ژیی وئ تئیت و ل سلیمانیئ هاتییه فهارتن.

حهبي خان

کورتیهک ژ ژيانا ههبي خان

حهبي خان ل سالا ۱۹۲۷ ل باژيړئ کهلاري ژ دايک بوويه، ژ بنهمالهکا کوردپهروم و دلسوز بوويه، کچا کهريم يه بابي وي سهروکي هوزا جاف بوو و شارمزايي د داب ونهریت و پهيوهنديين کومه لايه تي دا هه بوو، هه د ژيې بچيکاتي دا ل سهر رازي بونا بابي خو دچيته بهر خواندنې و نيکه م کچا کورد بوويه کو د سنوري دهقرا خودا دگل کوران خوانديه، ههروهسا ژنهکا سوارچاک و تيرهافيز و شوخ و شهنگ و باش بوويه

رولي ههبي خاني د جفاکي دا

حهبي خان نيک ژ نافرمتين تیکوشهر و بليمه تين گهلي کورد بوويه و هه د ژيې گهنجاتيا خودا شهيدايا ريپازا کوردايه تي بوويه ههروهسا ههقزيني وي نيک ژ پيشمه رگهيان بوو پشکداري د شورشا ئيلولي دا کربو هه ژ بهر قي نهگمري ههبي خان روي ب روي ليپرسيني دبیت و مهترسي لسهر ژيانا وي

پهیدادبیت ژ لایئ دوزمنان بهلئ ژ بهر کو ژنهکا خوراگر و تیکوشهر و زیرهکبوویه شیاپه ژ وان ئاستهنگان رزگاربیت و دریژی ب خهباتا خو بدهت دناڤ جفاکئ خۆدا ، ههروهسا شیاپه چهندین کار و چالاکیان ئه انجام بدهت د پارتا هیوا دا و هه چ جل و بهرگ و زیر و پاره هه بوویه پهخشینه بو پارتا هیوا ژ بلی قئ ژ ی چویه دناڤ ریژین پارتی دیموکراتی کوردستان دا و دریژی ب کار و چالاکیین خو دایه پیخه مهت گهلی کورد و ژ بلی قئ چهندی شارهزایی د بواری ئه دهه و هوزانی دا هه بوویه و زور ئه دهه دۆست و هوزان دزانین و کومهکا هوزانین نیشتمانی و کومه لایهتی هه بوون هندهک ژ وان هوزانان د دیوانهکا قه شهنگ دا ل سالا ۱۹۹۰ ز هاتینه چاپکرن و ب لی بورین قه هندهک مایه و چاپ نهکرینه پشتی خزمهتهکا زور و خهباتا وئ پیخه مهت گهلی کورد دناڤ جفاکئ دا ئیدی کار و چالاکیین وئ ب دووماهی دنن ژ بهرکو دووماهی ب ژیی وئ دنیت و ل ۱۱-۷-۱۹۹۷ دجیته بهر دلو قانیا خودی.

مهیان خاتونا نێزدی

ب کورتی ژيانا مهیان خاتونی

ژ ژنێن دی یێن کورد و پری خزمەت د جفاکێ کوردی دا ب زیرهکی و چهلەنگی بەرنیاس، ئەو ژێ مهیان خاتونا کچا عەبدی بەگ عەلی بەگ یه نافێ دەیکا وێ خەمێ کچاجاسم بەگ ساح بەگ یه ئانکو ژ لایێ باب و دەیکاخوڤەژ بنەمالەکا میرێن نێزدیه ، دیڤ ژیدمیرین ئاماژە ب هەبونا مهیان خاتونی دای داینه دیارکرن کول سالا ١٨٧٣ز ل گوندێ باعەدری ژدایک بوویه کو گریدای قەزا شیخانە دکەڤیتە پارێزگەها نهینهوال عیراقی د هەمبیزا مالباتا خو دا هاتیە پەرومردەکرن و هیدی هیدی فیۆی بیروبومرین ئولا نێزدی بوو، ئەڤ ژنه دچیتە دژیانا هەڤژینی دگەل میرعەلی بەگ ،ئیک ژ رەفتارین میر عەلی بەرامبەر هەڤژیناخو لێ پرسین دەربارە ی زۆر تشتان ژێ دکر و پتیریا جاران بۆچونین وێ و مردگرتن.

مهیان خاتون و ئولا ئیزدی

ئهف ژنه وهک ههر ژنهکا دی د جفاکی دا کورد پی سرفهرازن ژنهک بوویه زور باوهری بخو ههبوویه و ژ ههمی لایهنان فه رۆلی وی کیمتر نهبوویه ژ بین بهری وی و ژنهکا سرکهفتی بوویه ههروهسا دهربارهی ژيانا ئیزدیاتیی رۆلهکی سرکهفتی گیرایه و گهلهک کار ئیخستینه سر ملین خو دجفاکی ئیزدیاتیی دا ئهفه ژ یو جهی بها و رومعت و ههیهتی دناف گهلی وی دا . ههروهسا عهلی بهگی ژ ی رولهکی بهرچاف د جفاکی خودا ههبوویه و زورخزمهتا ئیزدیان کریه ههتا دهاتهگوتن کو سروکی لهشکری عوسمانیان ئهوی ب نافئ فهریق عومر وههلی ل سالا ۱۸۹۴ زوری و گفاشتن ل عهلی بهگی کریه بو وی چهندی کو ژ ئولا ئیزدیاتیی دهرکهفیت بهلی سر ههمی گفاشتن ژ ی بهگ بهرسفا وان ددهت و دبیزیت: نهگر هوین من بکوژن نهز تههت میهکی ژ ی ئولا خو نادهرکهفم

ژ بهر فئ چهندی مالباتا وان دهینه دیرکرن بو سیواسی و بو ماوی ۳۰ سالان ژيانا خو دیری وهلاتی خو دبورینن بهلی شیان سر ب ههر ئاستهنگهکی بکهفن بو هندئ بزقرنهفه خاکئ خو و پشستی سیه سالان شیان ب زقرن و ئیدی رۆژ بو رۆژی مهیان دگهل ههقرینی خو پتر چالاکتر لی هاتن د کاروبارین میراتی و ئیزدیاتیی دا.

مهیان خاتون پشستی مرنا ههقرینی وی

پشستی کو عهلی بهگ هاتیه کوشتن ل سالا ۱۹۱۳ز کورهک ههبوو بنافی سهعید کو ل وی دهمی تههمنئ وی دگههشته ۱۲ سالیی ژیی وی یی بچوویک بوو کو بهرپرسیارهتیا میراتیی وهرگریت پشستی بابی خو ، مرنا عهلی بهگی بوو دهرفتهک بو گهلهک ژ کهسایهتیین ئیزدی کو میراتیی بکهن ، بهلی مهیان خاتونا زیرهک و ژیر نهو دهرفته بو نههیل و ب ریکا وان پهیههندیین دگهل

حکومهتا عیراڅی ل وی سهردمی هه ی و ب ژیراتییا خو شیا بهر سینگی وان هه می کهسان ب راوهستیت و کوری خو بکهته میری ئیزدیان و ب قی چندی دبیه بهرپرسیار ژ کوری خو و پینگاڅهکا سهرکهفتی هاقیت ، بهلی ژ بهر رهفتارین سهعید بهگی خه لکی نهرازی بوونا خو بهرامبر دیارکر و نهقی چندی ریگ ل بهر وان کهسان څهکر بیت فیان میراتی ب دستخوڅه بینن هندهک ژ وان ههر ژ بنهمالا میری بوون و ئیک ژ وان خه لکی ههریما شنگالی بوو و ناستهنگ و ناریشه بو مهیانی و کوری وی دروست دکرن دا کو بگه هنه نارمانجین خو

بهلی مهیان خاتون ژ رهفتارین وان بی هیز نه بوو سهرمرا ی وان ناریشان ژی دووباره شیا ب ژیراتی و زمانی خو یی خوش و ب ریکا وان په یوهندی ب بهر فرده ههین شیا ب سهر وان هه می ناستهنگان بکهفتی و میراتی بمینته دین دسته لاتا وی څه و رهوش وهسا دمینیته ههتا سالا ۱۹۴۴ز پستی کوری وی سهعید دمريت بهلی شمش کور پشت خو هیلان ، مهیان دووباره کاروبارین میراتی ریگ دنیخیت داکو میراتی ژ مالباتاوی نهمرکهفتی ژ بهر قی چندی نهقی خو ته حسین بهگ هه لېژارد جهی سهعید بهگی بگریته ، ژیی ته حسین بهگ گه هشتبوو ۱۳ سالی و د ژیهکی بچوویک دا بو هاته هه لېژارتن وهک میر بهلی ریځه برنا کاروبارین میراتی ژ لای مهیان خاتونی څه دهاته ب ریځه برن تا کو نهقی وی بگه هیته ته مهنی بهرپرسیاری.

دهرباره ی مهیانی چ دهاته گوتن

کیرتود بیل

ئیک ژ نفیسهرین ژن بین بریتانی ب ناڅی کیرتود بیل کو ل نهیارا سالا ۱۹۰۹ز سهره دانا مالباتا مهیانی کریه ل گوندی باعه دری نهف سهره دانه بهری مرنا عهلی بهگ بوویه ، و پیشوازیهکا جوان لی هاتیه کرن ژ لای مهیان خاتون و هه څرینی وی څه نهف نفیسهر بریتانی ل دمی چاڼیکه فتن دگل مهیان خاتونی کری دبیزیت : مهیان خاتون ژنهکا بهرکهتی بوو و کراسه کی

په‌مبى یی جوان لېهر خو کربوو و سهر سهری وئ تاجه‌کا رهنگی رهش بو
هه‌روه‌سا ده‌ستین وئ بازنین زیری یین به‌اگران لېهر بون و ب زمانئ کوردی
ب تنئ دناخت

شاکر‌فه‌تاح

په‌سنا مه‌یانئ دکه‌ت و دبیزیت : ژنه‌کا ژیه‌اتی بوو و ژ مالبا‌ته‌کا میرا بو ژنه‌کا
چالاک و شیا و ئاقلمه‌ند بوو نيزدیان گه‌له‌ک قه‌درئ وئ دگرت و سه‌روکاتئ
زور ژئ ده‌هات و د هه‌مى ره‌وشان دا دشیا ئاریشان چاره‌سه‌ربکه‌ت و تشت د
هزرا وئ دا د مان به‌لئ گرنگی ب جوانی و ته‌ندروستیا خو نه‌ددا.

دملوجی

ده‌رباره‌ی مه‌یان خاتونئ دبیزیت: من ئەف خانمه‌ دیتیه‌ کو د ته‌مه‌نئ ٧٥ سالیئ
دا بوو ژنه‌کا ژیه‌اتی و خودان ئاقل و هزرین جوان و دووربین بوویه‌، دیسان
دبیزیت: ده‌مئ ل دیوانا ئاماده‌ دبوو یا ب هه‌میه‌ت بوو ، به‌لئ ژ لایه‌کئ دی قه‌
ژنه‌کا ره‌شبین بوو و باوه‌ریاوئ ب چ که‌سان نه‌ده‌هات ، ژ لایه‌کئ دی قه‌ ژنه‌کا
ده‌ست گرتی بوو ژلایئ دارای قه‌ هه‌رچه‌نده‌ ره‌وشا وئ یا دارای یا باش ژى
بوو.

میره‌سری

دبیزیت : پشتی هه‌فرینئ وئ مری قئ خانمئ ده‌سته‌ه‌لا‌تداری ئیخسته‌یه‌ ده‌ستئ
خو دا و ئەو ژنه‌کا ئاقلمه‌ند و چالاک بوو ، هه‌روه‌سا دبیزیت: ئەگه‌ر مه‌یان
خاتون ل دیوانه‌کئ ئاماده‌ ببا ئەوین ل دیوانئ ل پێش وئ رادبون وه‌ک
ریزگرتن بو مه‌یانئ ، دیسان زور ژ که‌سایه‌تیین مه‌زن سه‌ره‌دانا وئ دکرن
وه‌ک سه‌روک عه‌شیره‌تین کورد و عه‌ره‌ب دیسان که‌سایه‌تیین حکومه‌تا
عیراقئ وه‌ک وه‌زیر و به‌رپرسان و دگهل وان دروینشت و دان و ستاندن
دکرن لی خارن دگهل میه‌فقانان نه‌دخوار دا کو هه‌ر که‌سه‌ک یئ سه‌ربه‌ست
بیت و شه‌رم نه‌که‌ت

ههروهسا جگاره دکیشان و گهلهک حمز ژ سترانین کوردی دکر ، ژنهکا خیزخواز بوو دهستی ههژاران دگرت گهلهک جاران پارچین قوماشی دکرین و ل سهرخهلهکی ههژار دابهش دکرن. ههروهسا خارن بو فهوجین عهسکهری ئامادهدکر کو دچوونه مهشقدانی ل ههریما شیخان و ههر میهفانهکی ههی دیاریهک ل دیف جهی وی یی جفاکی پیشکیش دکر ئهگهر سهحکهینه بوچونا دملوجی بهروفاژی دیتتین بهسری بوینهدهمی دگوت دهست گرتیه بهلی ئهف چهنده دزقریت بودیتنا وان ل وی دهمی ژبههرکو ههر نفیسههرک گوتوا خو دبیزیت گورهی وی چهندا دیتی یان ژی گوهلی بووی

پشتی ژیهکی پری خزمهت بو جفاکی خو بوراندی ئیدی ژیی وی ب دووماهی دئیت ل زفستانا ۱۹۵۴ ل باعهدری ، و ب مهرما شینیا وی خهلهکهکی زور ئامادهببوو و ئهو کهسانین بهرنیاس ژ وهزیر و بهرپرسی وی دهمی ههقیاسین دگهل ههی.

عهزیما عوسمانی

شههیدا ژن عهزیما ل سالا ۱۹۶۴ز ل ناوچا سندوس نهگهده ژ دایک بوویه ،قوناغین خواندنا خو ههمی تمام نهکرینه بتنی شیاپه قوناغا سهرهتای تمام بکهت ،بهلی سروشت و شاخ و ژیا نا پیشمه رگایهتی بو دبنه وانه و ماموستا و ب قی چهندی زور دلخوش بوویه ههر ژ بجویکاتی ههستی نهتهوایهتی کارتیکن ل سهر نهقی ژنی کریه و خهبات ژ پیخه مهت گهل و مافی ژنان کریه، ل وی دهی ژ ترسا دوژمنی کهس نه دشی زوی دهست ب لقین و چالاکیان بکهن ژ بهر قی چهندی ژی ب شیوهکی نهینی و سهرکهفتیانه دناف پارتا دیموکراتی ل ئیرانی ل سالا ۱۹۸۹ز دبیته پیشمه رگه و ب زیرمه کانه کاری خو نهجام ددهت بهلی ب لیبورین قه ژیی پیشمه رگاتی کیم دبورینیت ژ بهرکو دکه فیه بویه سا دوژمنان ل دهی ب گهشته کا سیاسی رادبیت ل سالا ۱۹۹۰ز ل ناوچا لاجان پیران ل روژنقایی و جنازی وی دکه فیه دهستی دوژمنان ودبیته شههیدهک ژ شههیدین کورد و ژن.

حهبسه خانا نهقیب

شیره ژنا کورد ناڤی وئ حهبسه خانا نهقیب کچا مهعروف بهرزنجی کچا شیخ ئهحمهدی یه، ژ بنهمالهکا مهزن یا ئولدار و زانست پهرومربوویه دناڤ جفاکئی کوردی دا، ل دور سالا ژ دایک بوونا وئ ژیدهر ئاماژه ب سالا ۱۸۹۱ز ددهن ل باژیری سلیمانیی ل کوردستانا باشور هاتیه دنیایی، ئیک ژ ژنن نافدارین کوردبوویه و ناڤ و دهنگین وئ ل کوردستانی دهنگ فهدایه، چونکه ژنهکا چاف تیرو خیرخواز و زمان شرین دلپاک بوویه نهڤی ژنی رومست و ههیهتهکا مهزن دناڤ ههمی خهکئی کوردستانی دا ههبوو.

حهبسه خان و پشتگیریا ئافرهتی

هه د چاخین كهفن دا ئافرهت وسا هاتیه ناساندن كو كیم خزمهت و روله د جفاکئی کوردی دا و نهشیت مل ب ملی زهلامی کاربکست و ههردهم ری ل ژنی هاتیه گرتن، هه چ ژبهه کهلتوری کوردی بیت یان ژی ژبهه ههبوونا دوژمنان ل سنورین کوردستانی بهلی نهڤی چهندی ری ل هههمبری خزمهت کریه بو ژنان بهردهوام هاندانا وان دکر، دیوانا وئ ههردهم یا پر بوو ژ ژنن

باژیږی سلیمانی و دهوروبهرین باژیږی، هر ژنهکا کیشیهکا جفاکی یان ئابوری یان هر کیشیهکا دی ههبايه ئیکسمر گزندین خو دبرنه دهف حهسهخانئ و ب دلهکئ بهرفره کیشیهین وان چارهسردکرن ههتا ژلایئ ئابوری څه هاریکاریا وان دکر و مالا خو کربو څیرگههکا جفاکئ کوردی و ئافرهت څیری رهوشتن بهرزدکرن و ژلایهکئ دی څه وهکی مهلبهندهکئ نیشتمان پهروهریئ کورد بوو و ژن تئیدا څیری ههستی نهتهویهتی و بیرو رامانین رامیاری دکرن ، همدیسار رول ههبوو بو څهکرنا خاندنگههکئ ژ بو ژنان ئارمانج ژئ نههیلانا نهزانینی بوو دجفاکی دا ژبهکو د وی دهمی دا نهزانین دهردهکئ مهنئ جفاکئ کوردی بوو و بو څئ مهرمئ مالا خو کره خاندنگههک بو ژنان دا کو ژن څیری خاندن و نفیسینی ب بیت و ئهغه دبیته ئیکهمین خاندنگهه بو ژنان ل باژیږی سلیمانی.

حبهسهخانا نهقیب و کورد د دهمئ تاریاتی دا

مللهتی کورد هر د کهفن دا ل ژیر زولم و زورداری وستهما دوژمنان دا ژیايه و زور دهمین سهخت بوړاندینه، بهلئ کوردان دهست نه داهیلاینه و ههردهما دهرفت بو دروست بووبا چهندین پینگاف دهافیتن پیخههت دهستقهئینانا مافین گهلی ، حبهسهخان ژی وهک شیره ژنهک خهبات کریه ئهڅئ ژنئ شیايه ل سالا ۱۹۳۰ز نامهیهکا سیاسی و دیروکی بو ریڅخستنا کومهلین نهتهوان بو جنیف فریکر و ب روئی و ئاشکمرایی داخازا مافین گهلی کورد د وئ نامئ دا بهحس کربو تا وی رادهی دهنک و باسین ئهڅئ نامئ بهربهلاڅ بوون ب تاییهتی وی دهمئ کو گهلی کورد د تاریاتی دا دژیان

ههروهسا ئهو دهمئ کو مارا کوردستان ل ۱۹۲۲-۱۹۴۶ز ب سهروکاتیا پښهوا قازی موحهمد ل مهابدئ هاتیه دامهزراندن حبهسهخانئ ب ههمی شیانین خو څه پشتگیریا ئهڅئ کو مارئ کر تاییهت ژلایئ دارای څه و ژ ئهنجائی ئهڅئ پشتگیری پښهواقازی نامهیهکا سوپاسی بو حبهسهخانانهقیب فریدکهت

ئەف شێره ژنا کورد د ژیی ٦٢ سالیی دال روژا چارشەمبی ١٢ نیسانا ١٩٥٣
ژ ئەگەرئ نهخوشیا شیرپهنجی ژيانا خو ژ دەست ددهت بهلی ناڤهکی زیندی
پشت خو هیلایه .

رهوشهن بهدرخان

ژنا روناکبیر و رونامه‌فانا کورد رهوشهن بهدرخان ل ۱۱-۷-۱۹۰۹ ل باژیړی قهیسهری ل تورکیا ژدایک بوویه، کچا میر محمهد صالح بهدرخانه ۳ سالین ژیی زاروکیڼیی ل سته‌مبولی بوراندینه نهو ده‌می عوسمانیان بریارا قرکرنا مالباتا بهدرخانیان دهرکری ل سالا ۱۹۱۳ز رهوشهن د ژیی چار سالیی دا بوو ژ بهر قی چندی مالباتا بهدرخانیان نه‌چار دبیت کو ژ واری خو دیر بکه‌فن ژ سته‌مبولی بهره‌ف دیمه‌شقی چوینه و ئاکنجی دبن ده‌می ژیی رهوشهن خانمی بوویه ۶ سال بابی وئ دجیته بهردلوقانیاخودی و دمیته دگهل دایکا خو ل دیمه‌شقی رهوشهن خاتوینی خواندن ل (دار المعلومات) ل دیمه‌شقی ده‌ستپیکر و سالین دنایه‌را ۱۹۲۴- ۱۹۲۷ بهره‌ف باژیړی (کرک) ل ئوردنی دچن و د مینه ل ویری دویفدا قه‌دگرنه‌فه بو دیمه‌شقی و ل سالین ناقه‌را ۱۹۲۵- ۱۹۲۶ز وهک ماموستا زمانئ عهره‌بی ده‌ست ب کارئ ماموستایئ کر ههر د وی ده‌می شیاپه خو فیږی چهن‌دین زمانان بکه‌ت وهک زمانئ تورکی، فرنسی، ئینگلیزی و ب کارئ خو یئ ماموستای یئ یا بهرده‌وام بوو تا سالا ۱۹۳۲ز، پاشی وهک ریقه‌به‌را خواندنگه‌هی ده‌یته هه‌لیژارتن ل سالا ۱۹۳۴ز

رهوشهن بهدرخان و ژيانا ههقژينی

رهوشهن خانمى د ژياناخودا دوو جاران ههقژينى پيکئينايه جارا ئيکى ل سالا ۱۹۲۹ز بووههقژينى دگهل عومهر مالک پيک ئينا و بتتى دوو سالان دمينته دگهل ههقژينى خو و ئهف ههقژينيه بهردموام نه بوو ل سالا ۱۹۳۱ز بريارا جودابونى دان د هندهک ژيديرين دا ئاماژه ب سالا ۱۹۳۳ز دايه کو د ئهف سالى دا ژ ئيک جودا بوينه ژ کچهک ههبوويه ب ناقي (وهسيما) ههروهسا کورهک ل دهمى ژ دايک بونى دمریت

بو جارا دوو ل سالا ۱۹۳۵ز ژياناههقژينى پيک دئينيت دگهل کهسايهتیهکى بهرنياس کو پسمامى وئ بو ئهو ژى جهلادمت بهدرخان بو دوو زاروک ههبوون کچهک بناقي (سينهم) کو ل سالا ۱۹۳۸ز هاتبوو دونياى ژ بلى کچهکى کورمک بناقي (جهمشيد) ئهو ژى ل سالا ۱۹۳۹ز ژ دايک ببو

ل وى دهمى دهاته گوتن کو رهوشهن بهدرخان دگهل خيزانا خو د رهوشهکا خراب دا ژيانه ههر ژ بهر فئ ئيکى بهردموامى ب کارى ماموستا يئ دايه و ههر ل ديمهشقى ئهرکى پهروهردهکرنا زاروکان نيخستيه سهرملين خو پشتى چوويه جهلادمت بهدرخان بهردلوفانیاخودى ل سالا ۱۹۵۱ز رهوشهن خانم ل باژيرئ بانياسى نيزيک دهریا سپی ئاکنجى دبیت.

رهوشهن بهدرخان وهک ژنهکا رهوشهنبير و نفيسکار

رهوشهن خانم نه بتتى ب کارى ماموستای يئ رابوويه بهلى چهندين کارين دى ئهجام دايه وهکى پتريا ژنين دى پرى خزمهت بويه ژنهکا چالاکفان و نفيسهر و رهوشهنبير بوويه ، ل سالا ۱۹۳۴ز دبیته ئيک ژ ئهندامين چالاک دناف ئيکهتيا نافرمتان دا و ههر دهستپيکى دهمى گوڤارا (هاوار) دهرکهفتى دهستپيکا ههقژينيا وئ بوو دگهل جهلادمت بهدرخانى ژ بهرهندى گهلهک هاريکاري ههقژينى خو کريه و رهوشهنى وهک ماموستا رولهکى گرنگ ههبوو بو دهرکرنا ئهفى گوڤارى پتريا جاران وهک نفيسين پشکدارى د گوڤارى دا دکر

ناهیدا شیخ سهلامی

ناهیدا ل سالاً ۱۹۲۲ ز ل باژیری سلیمانی چاقیت خو قهکرینه ، کچا شیخ سهلامه ژ بنهمالهکا رهوشهنبیر و کوردپهروم بوویه ناڤ و دهنگیا خو هه‌بوویه تایبەت ژ بهر وی خهباتا نه‌قی مالباتی کری پێخه‌مه‌ت مافین گه‌لی کورد ناهیدا خانمی ژ ی وهکی شیره ژنن دی خزمەت بو گه‌ل و ملله‌تی خو کریه و کیمتر خه‌م نه‌بوویه .

کار و خهباتا ناهیدا خانمی

ژ بهر کو ناهیدا ژ بنهمالهکا رهوشهنبیر و شوره‌شگیر و خهبات کەر بوویه قی چهندی کارتیکرنا خو لسه‌ر ناهیدایی ژ ی کریه و هه‌ر د ژیی گه‌نجاتیبا خودا هه‌ست ب ئیش و ئازارین گه‌لی کورد کریه و نه‌ف چهنده بو نه‌گه‌ر ب شیوه‌کی چالاک و دلسۆز کار بکەت پێخه‌مه‌ت گه‌لی خو، د قوناغا خواندنی دا ناهیدایی ل مالا ماموستایان ل به‌غدایی خواندیه و هه‌ر ل ویری تمام کریه و بویه جهی باوهری و ریزی بو هه‌ر لایه‌کی د سه‌رده‌می خودا هه‌ردیسان شیاپه باخچه‌کی زاړوکان ل باژیری سلیمانی قه‌که‌ن کو دبیته ئیکه‌مین باخچه هاتیه

قهکرن و ژلایهکئی دی قه ههر د ژیی گهنجاتی یا خودا شیایه تیکهلی سیاست و خهبات و تیکوشانی ب بیت

دهستپیکا چالاکیین خو دبیته ئەنداما پارتا هیوا و چهندین کار و چالاکیان ئەنجام دمت و ژ بلی ئەقێ پارتی شیایه ببیته ئیک ژ ئەندامین دناف پارتی دیموکراتی کوردستان دا دیسان ب کارین خو یا بهردموام بوو .

ناهیداخانم ئیکهم ئافرهتا کورد بوو ل وی سهردمی کو شیای پلهیهکا بهرز ب دهست خوقه بینیت و ببیته ئەنداما سهركردایهتی و ئەنداما دامهزرینهرا ئیکهتیا ئافرهتین کوردستانی و ب زیرهکی و خوشی سهپرپرشتی کریه ههردیسان خهباتا وئ بهردموام دبیت ئهو بو پشتی شورهشا چاردهی تهموزی، دهیته ههلبژارتن وهک ئەنداما ئەنجومهنی ئاشتی ل عیراقی ئەفه دزقریت بو زیرهکی و ژیری و دلسوزیا وئ د کار و خهباتا وئ دا

٢٨-١١-٢٠٠٦ز چوو بهردلوفانیا خودی و ل گری سهیوان هاتیه قهشارتن.

شهفیکا سهعید

ئیک ژ ژنن دی بین کورد شهفیکا ل سالا ۱۹۱۸ ز ل باژیری سلیمانی ژ دایک بوویه ژ بنهمالهکا کوردپهروم و دلسوز بوو، دهستیکی د حوجرمیان دا خواندیه و پاشی ل مالا ماموستایان دخوینیت و دشیت پلهیهکا باش ب دهست خوڤهبنیت

ئهفئ ژنی خزمهتهکا مهزن ژ لای خواندن و پهرومدهکرنی د جفاکی دا ههبوویه، ههروسا ئیک ژ کارین دی بین ئەنجام داین دگهل ئیک ژ ژنن دی بین نافدار وهک ههسهخانانهقیب کو ئەنداما لیژنا کومکرنا هاریکاریان بوو مهرم ژ ئەفئ لیژنی هاریکاریا ههژار و دهست کورتان دکرن، ههرو دی دهی دا شیا ببیته ئیک ژ ئەندامین چالاک د ناڤ ریزین پارتی دیموکراتی کوردستان دا و خهباتهکا زور کریه دگهل چهندین ئافرهتین کوردستانی ههردیسان د مهکتهبا سیاسی ژی دا رۆل ههبوویه و دریزی ب کاروچالاکیین دایه پێخهههت جفاکی گهلی کورد و بهردهوام دبیت، بهلی ل ۱۶-۱-۲۰۰۰ ئیدی جهی وئ دمینه قالا د وان کار و چالاکیان دا و دچیه بهردلوڤانیا خودی.

مریهم خان

مریهم ئیک ژ ژنن هونهرمه‌ند یین سهردهمئ خو بوویه، کچا محممه‌د نه‌حممه‌د
بۆتانی یه‌ل سالاً ۱۹۰۴ز ژ ل گوندئ دیرگول یین سهر ب جزیرا بۆتان قه‌ل
باکورئ کوردستانی ژ دایک بوویه .

مریهم دگهل بنه‌مالا خو به‌ره‌ف وه‌لاتئ شامئ چوون نه‌فه‌ ژ نه‌گه‌ری هه‌لبوونا
شه‌ری جیهانیئ ئیکئ ل ۲۸-۷-۱۹۱۴ نه‌فی شه‌ری رموش ل پتريا ده‌قه‌رین
کوردستانی ئالۆزکر و کوردستانا باکور ژئ ژ قئ ئالۆزیئ بی به‌هرنه‌بوویه
هه‌ر ژ به‌ر قئ چه‌ندئ خه‌لکه‌کئ زۆر نه‌چاربوو واری خو بجه‌ به‌ئیلین و وه‌ک
په‌نابه‌ر قه‌ستا وار و جه‌ئین ده‌ورو به‌ر ، پتريا خه‌لکئ به‌ره‌ف ناوچه‌یین باشورئ
روژناقایئ کوردستانی چوون مریهم دگهل بنه‌مالا خو دگهل نه‌فی خه‌لکئ
په‌نابه‌ر بووینه و هه‌ر چ مال و ملک و سامانی هه‌ی بجه‌ هئلا و به‌ره‌ف
وه‌لاتئ شامئ چوون و ژيانا خو وه‌ک په‌نابه‌ر بوراندیه.

مریهم ژ ژيانا په‌نابه‌ریئ بۆ ژيانا هونه‌روستران گوتئ

مریهم خانئ هه‌ر ژ زاڤۆکینیا خو حه‌ژیکرن و ژيانا هونه‌ری ل ده‌ف
په‌یدا بوویه به‌لئ ژ به‌ر ئالۆزیا ژيانئ زوی دمه‌رفت بو دروست نه‌بو ده‌ست ب

کاروانی هونهریی خو بکهت ،مريهم خان خودانا دهنگهکی خوش و پرسهمن و زهلال بوويه پشتی کو بهرف سوريی چووی ل ماومیهکی ل شامی ژيای دوویفدا بهرف دیمهشقی دچیت و ل ویری دژیت ههتا سالا ۱۹۲۴ز و دقئ سالی دا دچيته زاخو و دهلیفا ستران گوتنی بو دروست دبیت بهلی ل زاخو نامینیت ژبهه هونهه و ئاوازا کوردی و ستران گوتنی بهرف ئیزگهیا بهغدا دچیت و ل ویری چهندين ستران تومارکرن، ههروهسا دبیته خودانا چهندين بهرههمان و پشکداریی د چهندين ئاههنگان دا دکهت و ههه ژبهه بهردهوامیا کاری خو ل بهغدا باب شرق ئاکنجی دبیت و بهردهوامیی ب هونهریی خو ددهت ههتا ناف و دهنگیا وی دهنگ قهدای و بهردهوام بو ههتا سالا ۱۹۴۹ز دوماهی ب ژيانا هونهری و گیانی وی دئییت و ب ئهگهری نهخوشیهکی ژيانا خو ژدهست ددهت.

عادیلا خانم

عادیلا خانم ژ مالباتهکا نافدار بوویه بابی وی ئیک ژ ئفسهرین نافدار بوو ل تههرانی کو ل سالاً ۱۸۵۹ز ژ دایک بوویه ، ژيانا ههژینی دگهل ئوسمان پاشا پیک ئینایه کو قایمقامی دهفرداریا شارمزور بوو و کورهک ههبوویه ب نافی تاهر کو ههلبهستفان بوو کو دناف عهشیرهتا جاف دژیان عادیلاخانم ژی ل سهردهمی خو دا ژنهکا نافدار و زیرهک و چاف نهترس بوو دگهل هندئ کسهکا زانا و خودان کهسایهتی بوو تا وی رادهی ناف و دنگیا وی دناف وی جفاکی تیدا دژای پهیادکربوو.

عادیلا خانم وهک سهروکا عهشیرهتی

عادیلا خانم ئیک ژ وان ژنان بوویه شیاپه دهستههلات داریی ل عهشیرهتا جاف بکهت کو ل سالاً ۱۸۹۵ز دبیته سهروکا عهشیرهتا جاف ل دهوروبهرین ههلبهچه بهری مرنا عوسمان پاشای حوکم کریه و پتر دناف عهشیرهتی دا هاتیه نیاسین و خهلهکهکی زور حمز ژئ کریه،ههتاوی رادهی ئهو کاروانین بازارگانی بین کو دریکا ههلبهچه دا دهرباز دبوین سهرمدانا عادیلاخانمی دکر

خو دایه کاری، سون ههمی ئهو نفیسینن خو یین وی دهمی دا چاپ دکهت و د نفیسینن خو دا جههکی تاییهت دایه عادیلایی.

ئیک ژنفیسریت دی بیټ ئینگلیزی ل وی دهمی ب ناڤی (ئهموندس) بهرهمین خو دا بدریژی بهحس ل ئهڤی ژنی کریه و ب ڤی ریکی پتر رولی وئ بهلاڤ کریه، عادیلانم ل دهڤ ئینگلیزان وهکی شاهژنهکا بی تاج یا شارمزوری دهاته نیاسین، ئهو دهمی ئینگلیز ل عیراڤی نازناڤی (خان) دا بوونی کو ئهڤ پهیڤه ل دهڤ وان جهی پهیڤا جهنگاومر و میرخاس دگریت.

شاهاتی و حوکمداریا عادیلانمی چ جاران نابیته ئهگهری وئ چهندی کو جوداهی ناڤهرا وئ و زهلامان دا ههبيت ژبهرکو ب گهلهک کارن رابویه و ئهو کارین ئهجام داین ب ریزا وان کاران بوون کو زهلامان ئهجام داین و سهرمرای وئ چهندی شیاپه ب سهرکهفتیانه ئهجام بدهت و دیوانا وئ ههردهم یا پر بوو ژ ژن و زهلامان ههرديسان ئهو دهستوری ژي دایه گهروکین بیانی کو وینهیی وئ بکیشن

ل داویي د ژي ٦٥ ساليي دال سالاً ١٩٢٤ز دچيته بهردلوڤانيا خودی.

سهلتهنه رهشیدی

ئیک ژ ژنن دی بین کورد ژ ههژیە ناماژە پی بهێتەدان ، شههیدا ژن سهلتهنه کچا حاجی مارف رهشیدی یه د بنهمالهکا شورەشگیر و کوردپەروەر دا ژیاپه ل سالا ۱۹۶۸ز ل گوندی مهرخوز ل باژیری سهقر هاتیە دنیایی. ئیک ژ ژنن نافدار و کهسایهتیەکا بهرز و بهیز ههبوو ئەف ژنه ل دهمەکی ژیاپه ئەو دهمی ملهتێ کورد ژ ستهم و زۆرداریا دوژمنی دنالی سهلتهنه ژ ی ژ ئەفی ستهمی بی بار نهبوویه و ههست ب وئ ئیش و ئازارین گهلی خو کریه، هه ژ بهر فی چەندی د دهمەکی زوی دا دهمت ب کار و ریکخستنن نهینی کرینه و دهستیکی کارین وئ د پارتا دیموکراتا کوردستان دا بوویه ل ئیرانی ، و رۆلهکی مەزن ههبوو د هاندانا ژنن کورد دا بو خواندن و خەباتی بکەت ههروهسا فی ژنی پلهیهکا ئەندامهتی دناف پارتا دیموکراتی کوردستان ههبوویه و خزمەت بو پارتی کریه ژ بهر کو چەندین کارین وئ بوینه جهی نهخوشیی بو دوژمنان ههولا گرتنا وئ دهاتهکرن و پتریا جاران ژ ی هاتیە دهستهسرکرن و کهفتیه د زیندانان دا و زۆر ئازار و ئەشکهنجه دیتیە بملی ورهیهکا بهرز وەکی چیاپان و دلسۆزیهکا بی سنور بو گهلی خو ههبوویه دوژمن نهشیانیه ئیک پهیف ژ نهینیا خەباتا وئ بزائن ل سالا ۱۹۹۵ خەباتا وئ دراوهستیت و دچیتە بهردلوغانیاخودی.

عایشا شان

عایشا شان ل سال ۱۹۳۸ ز ل باژیړی دیاربهکر هاتیه دنیایی ژنهکا بالا جوان و شوخ و شهنګ بوویه ژ بنهمالهکا هونردوست و رموشهنبیر بوویه و بنهمالا عایشایی ب ئواز و سترانین کوردی و هونری کوردی د بهرنیاس بوون و قی چندی ژی کارتیکرنا خو ل سمر عایشایی ههبوو کو عاشقی هونری کوردی و ستران گوتنی بیت.

عایشا شان و هونر

ژ بهرکو ژ بنهمالهکا هونردوست بوویه گومان تیدا نینه کو عایشا شان ژی وهکی بنهمالا خو روحهکا هونری ههبيت و دلهکی پری عاشق ژ بو ستران گوتنی ههبيت و د ژبی گهنجایتیا خودا هر د قی بواری دا رولی خو بگیرییت و خودان دهنګهکی زهلال و خوش بوویه و ناقهروکا سترانین وی دهربرین بوویه ژ کلهپور و لایهني سیاسی و کومه لایهتی یین ل وی سهردهمی ههروهسا شارمزی و حمز د بواری موسیقی دا ههبوو ل دهمی سهرهانا وی بو ههولیر، دهوک بهغدایی ل سال ۱۹۷۹ ز شیبایه سهرهانا گهلهک ژ هونرمهاندان بکمت

و ههقالینهکا هونهری دروست بوویه عایشا شان دهمی دبواری هونهری دا کارکری

شیایه ببیته خودانا چهندین کلیپ و سترانا ههروهسا پشکداری د چهندین کونسیرتان دا کریه و خزمهتهکا مهزن د هونهر و کهلهپوری کوردی دا کریه بهلی ژ نهگهری نهخوشیهکی ئیدی دووماهی ب کار و چالاکیین هونهری د ژیانای دا د ئین و ل سالا ۱۹۹۶ ز ل باژیروی ئهمیری ل تورکیا مالناقای دکهت.

مه‌رزیه فه‌ریقی

مه‌رزیا کچا شهاب عبدالله یه ، باب و دهیکا وئ خه‌لکئین شارئ سنه‌نه، به‌لئ مه‌رزیاخانم ل باژیرئ مه‌ریوان ل کوردستانا روژه‌ه‌لات ل ۲۲-۵-۱۹۵۸ هاتیه دنیا‌ئ و هه‌تا ژئی هه‌قه‌ه سالیئ ژئ هه‌ر ل مه‌ریوان دمینیئ و وه‌کی هه‌ر زا‌روکه‌کا دی چوو‌یه به‌ر خواندنئ و شیا‌یه برواناما دبلوم ب ماموستای ده‌ستخو‌فه‌بینیئ. و ل سالا ۱۹۷۷ چاقئین وئ ب ناسر ره‌زازی دکه‌فن و ل سالا ۱۹۷۸ ژیا‌ناه‌ه‌ژینیئ دگه‌ل ئیک پئک دئینن و دبه‌خودانئین سئ زا‌روکان ب نا‌قئ (دلنیا، ماردین، کاردۆ) ل کوردستانئ دمینن هه‌تا سالا ۱۹۸۵ پاشئ قه‌ستا ده‌ره‌قه‌ی کوردستانئ دکه‌ن و ل وه‌لاتئ سوئدئ ئاکنجی دبن.

مه‌رزیاخانم و هونه‌ر

مه‌رزیاخانم هه‌ر ژ زا‌روکینیئ به‌هرمیا ستران گو‌تنئ ل ده‌ف دیاربوویه ئه‌فه ژئ دزق‌ریت بو هه‌بونا ده‌نگه‌کئ خوش و نازک، ژنه‌کا زیره‌ک و باوهری بخو بوویه ، و ژ به‌ر حه‌زا وئ د بواری هونه‌ری دا ریکا ستران گو‌تنئ گرتیه و ده‌ست ب هونه‌ری کریه ژ بلی قئ چهندئ هه‌بونا هونه‌مه‌ندین وی ده‌می

نەسرین شیروان

نەسرینا هونەر مەند ل سالا ١٩٢٩ ل دەفەرا شەرنەخی ل باکورئ کوردستانی ژ دایک بوویه , نەسرین کچا عومەر عوسمانە و ژ بنەمالەکا هەژار بوینە و هەر ژبەر سەختی و دژواریا باری ژیانایان بەرەف گەلەک ناوچین کوردستانی چووینە وەک چولەمێرگ،بۆتان،سێرتی،وان،ئامەد....هتد و پشتی ماوهیهکی کو ل وان ناوچان ژیانایان خو بوراندی ئیدی بەرەف دەفەرین کوردستانا باشور هاتینە و ل سەر سنورین دەفەرا زاخو ئاکنجی دبن بەلئ ئەفئ چەندئ گوهورین باری ئابوری ژیانایان وەک هەتا گەهشتیه وی رادهی نەچاردبیت کاری خزمەت کاریی دکەت و پشتی ماوهیهکی و بو بەردەوامیا ژیانایان خو بەرەف بەغدا دچیت و ل مالا ئیک ژ مەسیحیین ل بەغدا دمینیت.

ژيانا پشتی خزمهتکاری

ل وی دهمی نهسرین دمینیته باژیری بهغدا چاف ب دوو ژ هونهرمه‌ندین مهزن دکه‌فیت وهک (علی مهردان،حه‌سمن جزیری) ئه‌فه دبیته ده‌ستپیکا قوناغه‌کا دی د ژيانا وی دا زیده‌باری وی چهندي دهنگی وی یی خوش و زیره‌کیا وی پالده‌رمکی سهرمکی بوو بشیت د بوارئ هونهری دا کاربکه‌ت و ده‌ست ب ژيانه‌کا پر ژ په‌یف و موزیک و ستران بکه‌ت ،ئه‌و بول ۲۵-۳- ۱۹۴۴ دگهل هونهرمه‌ند علی مهردان ل نیستگه‌ها بهغدا ده‌ست ب کاردبیت ههردیسان دگهل تیپا موزیکئ ههر ل بهغدا شیان چهندين سترانا تومار بکه‌ت ده‌نگه‌کئ زه‌لال و خوش هه‌بوو.

ناقهر وکا سترانین وی دهربرین ژ ژيانا ناواره‌ی و زمحه‌تی و سه‌ختی و سهرده‌می زاروکینی دکر ئه‌فه ژی ژ کاریگه‌ریا وی دهمی دژوار یی د ژيانا زاروکینی و گه‌نجاتیا خو دا دیتی کو ههرده‌م وهک وینه‌کی بوویه ل به‌رچاقا و پشتی فان پینگافان شیا چهندين سترانین دی تومار بکه‌ت هه‌روه‌سا چهندين ژ هونهرمه‌ندین دی یین به‌رنیاسین وی سهرده‌می نیاسین و ناف و ده‌نگیا وی به‌لا‌ف بوویه.

درهخشان

درهخشان ل ۲۶-۱۲-۱۹۳۴ز ل باژیری سلیمانیی ژ دایک بوویه ، کچا شیخ جهلالی حەفیدە ژ مالباتەکا کوردپەرور و رموشەنبیر بوویه ژ دەستپیکا ژیی گەنجاتیای خۆ خوشەویستی و فیانا وی بوو وەلاتی وی دروست دبیت ، ئەف ژنە وهک مامۆستایەکا میژوویی د جفاکی دا شیاپە چەندین پیزانین و وانەیان دەربارە میژوویا کوردایەتی بکەتە ئیک مەرما وی ژ ئەفنی چەندی وهک وانە بو پەرورەیا قوتابیان نیشان بەدت .

ژلایەکی دی قە رولی خو د جفاکی دا گیرایە و بوویه ئەنداما دەستەیا دامەزراندنا ئیکەتیا ئافرەتان ، هەر وەسا ئەندام بو د ئیکەتیا قوتابیین کوردستانی دا و دگەل قوتابییان چەندین چالاکی ئەنجام دابوون ، ل دویفا خزمەتا وی مەزنتر لی دئیت و دچیتە دناڤ پارتی دیموکراتی کوردستان دا و پشتی قی ژی نەراوستیایە دچیتە دناڤ مەکتەبا سیاسی دا بەردەوامیی ب کارین خو ددەت، و خودانا چەندین نفیسینان بو و بەلاڤ کرینە ژبەر نفیسین و کارین وی دوو جار حوکمی گرتنا وی دەرکەتیه بەلی ب هیچ رەنگەگی رادەست نەبویه و گرنگی پی ئەدایە و بخو نەکریه خەم و کێشه و هەر ل سەر خەباتا خو بەردەوام بوو

بهلئ ب لیبورین فه د روژهکئ دا ههمی کار و چالاکیین وئ د راوستن کا
چهوا دلئ وئ ژ راوستیانئ دراوستیت و ۱۴-۱۱-۲۰۱۰ همر ل باژیرئ
سلیمانئ چویه بهردلوئانیا خودئ.

زبیا خان

زبیا کچا کاریمه ژ هوزا جافه، نیک ژ نافرمتین ناقدار و دیارین گهلی کورده و ب راستی ژی شانازی ب ههلویست و رهوشت و ناقداریا وی دهیته کرن ، ل سالاً ۱۹۲۳ ل باژیرئ کهلار ژ دایک بوویه. ژنهکا زور باش و دلفره هبوویه ژيانا ههقرینی دگهل نفیسر و تیکوشهر همهسه عیدیهگ پیک ئینایه و قی چهندی پتر وهلی کریه رهوشه نبیرتر لی بهیت وخزمهتا گهلی خو بکمت زور نهخوشی وئازار دیتینه بهلی پیخه مهت ملهتی خو هه تشتهک ل دهف بساناهی بووینه ههردهم د خزمهتا ههژاران دابوویه، و پشتی چهند سالهکان بهرهف وهلاتی ئیرانی دچیت و هه ل ئیرانی ژی ههمان ههلویست ههبوویه و هه چ مال و سامان ههبوویه کریه قوربانی بو ملهتی خو

و ل ۲۶-۴-۱۹۷۴ دلی وی ژ راوهستیانی د راوهستیت و داوی ب ژيانا وی دئیت.

بههیا مهعرف

ئیک ژ ژنن دی بین کورد پری خزمەت بوویه و ژ ههژیە نافێ وێ د دیروکی دا بهیته بیرنinan وهک هەر ژنهکا دی یا کورد و رۆلی وێ نه ئیته بهرزەکرن ئەو بههیا خانم ، بههیا خانم ل سالا ۱۹۲۴ ل باژیری سلیمانی ل باشوری کوردستانی هاتیە دونیایی خواندنا خو ل مالا مامۆستایان ل باژیری بهغدا تمام کریه ، کچا مهعرف ئەحمەد بهرزنجی یه ژ خێزانهکا دلسوز و نیشتمان پهرومەر بوویه ل باژیری سلیمانی .

رۆلی بههیا خانمی د جفاکی دا

بههیاخانم هەر د ژیی گهنجاتیە خودا ههست ب زولم و زورداریا چینایهتی و نهتهوهیی خو کریه و ئەف چهنده بویه ئەگەر کو ب چهندين چالاکیان راببیت و خهباتی بکەت بههیاخانم ل وی دهمی شیايه ب شیوهکی چالاک کار د ریکخستنا دناف پارتی دیموکراتی کوردستان دا بکەت هەردیسان ئەو دهمی ئیکهتیا ئافرهتین کوردستانی هاتیە دامەزراندن ئیک ژ ئەندامین دامەزراندنا

وئ بوو و ژنهکا چالاک یا ئیکهتیا ئافرهتین کوردستانی بوو و شیاپه ب زیرمهکانه تیدا کاربکمت.

ههروهسا ههتا سالا ۱۹۶۴ز ل سهر کار و چالاکیین خو یا بهردهوام بوویه و دناڤ بالا مهکتهبا سیاسی دا دریژی ب چالاکیین خو بدهت

ئیک ژ وان ژنان بوو یین هاندانا فهکرنا قوتابخانا دکر بو نههیلان نهخویندهواری و بهلاڤ کرنا زانین و زانستی دناڤ جفاکی دا و ژلایهکی دی فه ئهقی ژنی رۆلهکی بهرچاڤ ههبوو د راپهرینان دا و ئیک ژ وان ژنان بوو گهلهک جاران هاریکاری دناڤ پیشمههرگهی دا کری ژ گهلهک لایهنان فه ههتا دووماهی ب کاروانی چالاک و خهباتا وئ دنییت و ل ۹-۱-۲۰۰۷ گیان و روحا وئ ژ فی دنیایی باردکمت.

نهجیبا خان

نهجیباخان جهلیزاده ل باژیروی کویه ل ۸-۹-۱۹۱۷ ژدایک بوویه ، کویه نیکی ژ باژیروین هونه و زانست وشاعیر و هونهرمهند وشههیدین کوردستانی یی بهرنیاسه، نهجیباخان کچا نیکی ژ مهلایین گهوره و زانا وشاعیر بوویه ، نهف ژنه ههر ژ دهستیپکا ژیی خو ژنهکا ژیر و هوشیار و زیرهک بوویه، نهجیباخانم ل باژیروی خو نهمایه بهلکو ژيانا ئوارهیی دبیینیت و بهرف وهلاتی ئیرانی دچیت ل ناخبره سالین ۱۹۷۵-۱۹۷۷ دمینیته ل ئیرانی و زور نهخوشی و ستم و زورداری دیتی بهلی پستی قی سالی دشیت بزفریتهفه باژیروی کویه و ریزهکا مهزن لی هاتیه گرتن.

نهجیبا خانم و خهباتا د جفاکی دا

نهجیباخانم ژی وهکی گهلهک ژ ژنین دی د جفاکی کوردی دا زور خهبات کریه و ژ ههژی بهحس ل رولی وئ و گرنگیا وئ د جفاکی دا بهیتهکرن، نهجیبا ههر د ژیی گهجاتیی دا ژنهکا ژیر و هوشیار و چالاک بوویه و ههستا نهتهواتی و کوردینی و خوشهویستی و قیانا وهلاتی بۆدورست

بوویه ، ژ وان کار و چالاکیښ د جفاکي دا نه‌نجام داین مه‌رم ژي خزمه‌ت کرنا جفاکي بوو تاييه‌ت ئافره‌تي و د بواري ژنان دا کارکړيه ژبه‌ر قئ چهندي شيابه روله‌کي مه‌رن ب گيړيت د وي بواري دا

هه‌رومسا چهندين کار ب نه‌يني قه نه‌نجام دايه دگهل ري‌کخراوا ئافره‌تي کوردستاني و روله‌کي به‌رچاف هه‌بوو ژبلي قئ چهندي لايه‌نگريا پارتا هيو دکر دگهل چهندين ژنين ل وي سه‌رده‌مي و ده‌مي دامه‌زاندنا پارتا ديموکراتي کوردستان ئو دگهل بوويه و دبېته نه‌ندام د قئ پارتئ دا هه‌رومسا دهاته هژمارتن ئيک ژ ژنين چالاک يين پارتا ديموکراتي کوردستان ژبه‌ر وان کارين نه‌نجام داین پيخه‌مه‌ت مافين گه‌لي کورد ل ده‌مي به‌ريابوونا شوره‌شا چارده‌ي ته‌موزئ ل سالا ۱۹۵۸ ده‌يته هه‌ليژاردن وهک سه‌روکا ئافره‌تي کوردستاني ل باژيري کويه و پشتي کو به‌ره‌ف ئيراني چوي و دووباره زفريه‌فه باژيري کويه ل سالا ۱۹۷۷ هه‌ر ل سه‌ر خه‌باتا خوي به‌رده‌وام بوو و خزمه‌تا خه‌لکي کړيه و هه‌ر چ ناريشه و کيشه هه‌بوينه بو چاره‌سه‌ردکر

ژ بلي قان کار و چالاکیان ئو شيابه په‌يوه‌نديان دگهل ي.ن.ک تاييه‌ت دگهل مام جه‌لالی دورست بکه‌ت و زوره‌يا جاران پيک گوهورينا نامان دناقه‌برا وان دا هه‌بوو و پيکفه خزمه‌تا خه‌لکي کورد بکه‌ن بو ده‌ستقه‌مينانا مافين گه‌لي.

نه‌جيباخام خودانا چهندين په‌رتووکان بوو و شيابه دوو ژ وان په‌رتووکان چاپ بکه‌ت وهک (ميژووي کويه، ميژووي بيه‌ماله‌ي جه‌لي زاده) پشتي نه‌قي خزمه‌تا مه‌رن ب جاره‌کي هه‌مي کارين وي ده‌ينه راوه‌ستادن ژ نه‌گه‌ري مرنا وي ل ۱۲-۱۹۹۹-به‌لي ب هه‌ر شيومه‌کي خه‌باتا نه‌قي شيره ژني نائيته ژبيړکر.

روناک خانم

روناک کچا رهئوف کچا سهعید سلیمان بهگه ل سالا ۱۹۴۲ز ژ بنهمالهکا دلسوز و کوردپهروه هاتیه دونیایی ، دیف وان ژیدمرین ئاماژه ب روناک خاتینی دای ئهو چهنده دیارکریه کو خواندنا خو یا سهرهتای ل ههلهبچه تهمام کریه

روناک ژی وهکی ههر ژنهکا کورد تیکهلی خهبات و کارین سیاسی دبیت دناف جفاکی دا، ژوان کارین دهستپیکا خهباتا خو داکرین دناف ریزین ئیکهتیا ئافرهتین کورد دابوو و پشتی چهند سالاکان ژ بهردهوامیا کارین خو دریزیی ب کارئ خو یئ سیاسی ددهت ،ههتا سالا ۱۹۹۱ز دریزیی ددهته چالاکیین خو دناف ئیکهتیا ئافرهتان دا و وهک ئهندهمهکا سكرتاریهتا ژنان هاتیه ههلبزارتن و پشتی فی کاری ژی شیا ببیته بهرپرسا سهنتهری راگه هاندنائیکهتیا ژنین کوردستانی و ژنهکا خودان ههلویست بوو، دوی دهمی دا دبیته خودانا چهندين نفیسینین جوراوجور

ل ۱۳-۶-۲۰۱۲ دچپته بهردلوقانیا خودی.

مہستور مخانمی شارمزی و زیرمکی د بوارئ مؤزیکئی دا ھیبوو زیډمباری وی
چہندی ب ھاژوتنا ھهسیان و کارئ دھستی قہ مژیل د بوو ،بابی وی ھمردم

کچا خو مهستورال باژیر و کلهپین باژیری د گیراند و زور حمز ژ خواندنا پهرتوکان دکر و ژبهر قی چهندی کاریگریهکا مهزن ل مهستورایی کر و ب قی ناوای نفیسینا ههلبهست و دیروکئی ل دهف ئهقی ژنی دبیته بابتهکئی گرنهگ و سههرکی و ژلایهکئی دی قه حمز و قیانای وئ بو دیروکئی و خواندنا دیروکئی زیدهتر لی هات.

مهستورهخانم ئاماژه ب نفیسینهکئی ددهت و دبیزیت: روژمکئی چاقتی من ب نفیسینهکئی کهفت دهربارهی کوردستانی نفیسا بو، ههرچهنده ب دوبر و کویر نفیسی بوو بهلی گهلهک لایهنا قه کیماسی ژی تیدا ههبوون، و وی دهمی ئهو هزره کهته د میشکی من دا کو ئمز ل دویف شیانین خو دهست ب دیروکئی بکهه وان کیماسیان تمام بکهه وهکی ئهرکهکئی نهتهوهی دیسان تشتهکی ل سههر دیروکا ئهردهلان بنفیسیم وهک ئهرکی من و گهلی من روژمکئی ب ناقتی من شاد ببین.

پهیکمئی مهستورا ئهردهلانی ل باژیری سنه

مهستورهخانم وهک ههلبهستفان

ئهف خانمه ژی وهکی پتریا ژنین دی یین کورد رولهکئی بهرچاقتی د جفاکئی کورد دا ههبوو ئهو ژی ب ریکا ههلبهستفانی و ژنهکا زیرهک و چالاک بوویدههیته زانین کو ل دهستییکا دیاربونا بههرهیا ههلبهستی ل دهف ئهقی خانمئی ئهو بو ئیکهه جار ههلبهستین وئ ژ لایی یهحیامهعریفهت قه وهک دهستنفیس هاتبوونه دیارکرن و دیقتی دا دهست ب دروستکرنا ههلبهستان دکهت

ههتا سالا ۱۹۲۶ز وان ههلبهستان وهکی دیوان چاپ دکهت، و خودان پهرتووهک بو بناقی (دیروکائهردهلان) کو نهقه ل سالا ۱۹۴۶ز ل دهمی ئافاکرناکومارامهاباد هاته سازکرن و ب ناقی ناسر ئازاد پورقه ب ناقی دیروکا ئهردهلان هاتنه چاپکرن ههردیسان ئیک ژ پهرتووکن دی پهرتووکا مهستورهخانم یا دیروکا ئهردهلان ل دیف گوتنا ئیک ژ ژنن روژههلاتناسا روسی ب ناقی (فاسیلنیفا) دبیزیت: کو جههکی تاییهت د هبستوربوگرافیا ئهردهلان ل روژههلاتاکوردستانی دا ههیه، و ههر نهقی روژههلات ناسی ل سالا ۱۹۹۰ز نهو پهرتووکا دیروکی وهرگیرایه بو سهر زمانی روسی و ههر ل وهلاتی روسیا بهلاف کریه نهف کاره ژی پشتی مرنا مهستوره خانمی بوو ههروهسا دیوانا وئ یا ههلبهستان کو ۲۰هزار بهیت بوون ب ناقی ماه شرفخانم هاتبوو چاپ کرن

مهستورهخانم و ژنا کورد ل سالا ۱۸۴۷ز چاقین خول دونیایی گرتینه و چویههر دلوقانیاخوئی.

هونهرمه‌ندا کورد گولبه‌هار

ناقئ وئ فاتیما کچا موحهمده ئه‌حممه‌ده ل سالا ۱۹۲۹ز ل گوندئ (کوچانس) سه‌ر ب باژیرئ جولهمیرگی ل باکورئ کوردستانی هاتیه‌دنیایی، د راستی دا مالباتاوئ ژ گوندئ (زیبای) نه‌ به‌لی خیزانا گولبه‌هاری ل سالا ۱۹۲۴ز قه‌ستا باکورئ کوردستانی کرینه و لئ ئاکنجی بوینه‌ پشته‌ ژ دایک بوونا گولبه‌هاری پشته‌ چار سالان ئانکو ده‌مئ ژیی گولبه‌هاری بوویه‌ چار سال دووباره‌ قه‌گه‌ریای نه‌ کوردستانی و ل دهر‌دورین ئامیدیی ئاکنجی دبن پاشی به‌ره‌ف سکرینئ دچن لئ بابئ گولبه‌هاری ل سکرینئ دچیته‌ به‌ر دلوقانیا خودئ ، پشته‌ مرنا بابئ وئ دگهل دایک و خویشک و براین خۆ قه‌ستا باژیرئ مویسل دکمن به‌لی ب مخابنی قه‌ برایی وئ و دایکا وئ هه‌ر ل مویسل بی سه‌روشوین دبن.

گولبه‌هار و ژيانا هه‌ژینیی

گولبه‌هار هیشتا د ژیی یازده‌ سالیی دا ژيانا هه‌ژینیی پیک ئینا دگهل کوره‌کئ باژیرئ مویسل ل سه‌ر داخوایا خویشکا خۆ ئه‌وا ب ناقئ فه‌وزیا شویکریه و بویه‌ خودان زارۆکه‌کا کچ به‌لی ب مخابنی قه‌ ئه‌ف هه‌ژینیه‌ به‌رده‌وام نه‌بوو ژ

ئهگهری وئ زۆرداریا بابی ههقزینی گولبهاری ل کورئ خو دکری و ههردهم دگوتئ پیدقیه ئهف ههقزینی ب دوماهی بهیت یان ئیدی نه توو بو من کوری و نه ئهز بو ته دمینم باب ژبهرقی نهگهری ژ ئیک جودا دین

بو جارا دووی گولبهار ههقزینی دگهل کهسهکی باژیری بهغدا پیک ئینایه دیسان بویه خودان زاروکهکا کچ ب ناڤی (بیری)

دهستپیکرنا کاروانی هونهری و دهستپیک (زارقهکرن)

گولبهارا هونهرمهند هیشتا د ژیی زاروکییا خو دا عهشقا هونهری دناڤ دلئ وئ گهریایه و وهک ئهرکهکی نیشتیمانی سهرملین خو دانایه

دهستپیکا هونهری وئ ژ زارقهکرنئ دهستپیکریه و شیاپه د سی فلماں دا رولئ زارقهکرنئ بگیری و سهرکهفتهکا مهزن ب دهست خوڤه بینیت ل سالا ۱۹۴۹ز گولبهار دگهل چند هونهرمهندین ب ناڤ و دهنگ یین عیراقی بهشداری د چهندین شانوگهریین زارقهکرنئ دبیت ب ئهفی پینگاڤی دهیته هژمارتن ئیکهمین ژنا کورد ل سهر دهیئ شانوی د راوهستیت ل عیراقی ههردیسان ل سالا ۱۹۵۶ز وهک ئهندامهکا بلیمهت ل بهشی زارقهکرنئ دهیته وهرگرتن ل تیلهقزیونا عیراقی.

دهستپیکرنا کاروانی ستران گوتنی

گولبهار خودانا دهنگهکی خوش و زهلال بوویه ب (کهوا سپیدی) یا بهرنیاس بوو، ههڤالینی و دۆستینی دگهل پرانیا هونهرمهند و ئاواز دانهرین مهزن و ب ناڤ و دهنگ ههبوویه سروشتی گولبهاری ژی هاریکار بوویه ژبهر کو حمز ژ ههمی هونهرمهندان دکر رهفتارهما جوان و ب رهوشت دگهل ههمیان دکر ههردهم یا ب گرئزین بوو ل دهستپیکا سألین شیستان بهری کاروانی خو یئ هونهری ددهته ئاواز و ستران گوتنی مل ب ملی هونهرمهندین مهزن مینا

(تهحسین تهها- بشار زاخوی) و دبیته خودانا شیوازمکی تاییهت یی ستران گوتنی ل رادیویا کوردی ل بهغدا پالدهرمکی سهرمکی بوو بۆ گولبههارا هونهرمه‌ند سهرم‌رای وی چهندی زمانی عهرمبی باش دزانی

(ئه‌حمهد خه‌لیل) ئیک ژ ئاواز دانهر و کارمه‌نده‌کی ب ناڤ و دهنگی رادیویا کوردی ل بهغدا بوو روله‌کی مه‌زن هه‌بوو فاتیما بهیته د مه‌یدانا ستران گوتنی دا ههردیسان په‌یف دانهری ناڤ و دهنگ (حافر مایی) هاریکاریه‌کا مه‌زن بۆ کریه

ئیکه‌م سترانا تومارکری ل رادیویا کوردی ل بهغدا ب ناڤی (کورئ گوندی) ل سالاً ۱۹۶۳ز

هه‌روه‌سا ل سالین هه‌فتیان دبیته کارمه‌نده‌ک ژ کارمه‌ندن رادیویا کوردی ل بهغدا ل به‌شی موزیکی و شارمه‌زاییه‌کا مه‌زن هه‌بوو

شیا ببیته خودانا ۲۷۰ سترانان کو تومارکرین ل سهر ئاستی کوردستان و وه‌لاتین عهرمبی و ئه‌وروپی، پتریا بابه‌تین سترانین وی گریډای سروشتی بوون چهندین ستران دگهل چهندین هونهرمه‌ندن ب ناڤ و دهنگین کورد گوتینه به‌شداری د چهندین ئاهه‌نگ و قیسته‌قال و بزاقین هونهری بوویه، پشکداری د ئیک ژ ئاهه‌نگین مه‌زن ل رادیویا کوردی ل بهغدا کریه ب هه‌لکه‌فتا دامه‌زراندنا رادیویا کوردی ل بهغدا کریه، سالاً ۱۹۷۳ز ل به‌یروتی دگهل چهندین هونهرمه‌ندن کورد بین مه‌زن به‌شداری د ئاهه‌نگه‌کی دا دکهن ب هه‌لکه‌فتا ئاهه‌نگا نه‌وروزی دیسان گولبه‌هار دگهل هونهرمه‌ند عیسا به‌رواری ل سالاً ۱۹۷۶ز د قیسته‌قالا کهلتوری یا جیهانی ب نوینه‌راتیا کهلتوری کوردی پشکدار دین ل (له‌نده‌ن) دیسان ل سالاً ۱۹۷۸ز دگهل چهندین هونهرمه‌ندن موزیک ژهن ل (قیه‌نا) پشکداریی د قیسته‌قاله‌کا کهلتوری مله‌تان دبیت

ل سالاً ۱۹۸۱ز ل (پاریس) ژ لایئ سهروکی شارمه‌وانیا پاریس قه دهیته خه‌لات کرن

دهرفهت بو گولبهار و عیسا بهرواری دروست دبیت بهرفه ئهروپا بچن و ل ویرئ شیان چهندن ئاههنگان بگین

و ل نافهرا سالین ۲۰۰۸-۲۰۰۹ ب هاریکاریا تپیا دهوک یا موزیکئ ب سهپرشتیا (جهمال محمهد ئهذیب) هژمارهکا سترانا تومار و کلیپ دکهن

پشتی چهندن سالین خهریبی ئهوین گولبهاری بوراندین دگهل کچا خو(بیریئ) ل عهمانا پایتهختئ ئوردنئ قهگهریایه بهغدا و ب پئشنیارا (قیان مایی) و ب پشتهقانی و مزارهتا رهوشهنبیری و هونهری هونهرمههه گولبهار دزقریته قه د ههمبیزا وهلاتئ خوڊا و ل دهوکئ ئاکنجی دبیت و بو قئ مهرمئ ماوئ دوو رۆژان ریکهفتی ۱۷-۱۸/۳/۲۰۰۵ ریکهههریا رهوشهنبیری و هونهری ل دهوکئ قیستهقالهکا ریزگرتنئ بو دگین ل دهوکئ

پشتی خهباتهکا پری داهینان و خزمهت ل سپیدههیهکئ تووشی نهخوشیهکئ دبیت ل ۲۳-۲-۲۰۱۰ ل باژیری بهغدا دچیه بهردلوقانی خودئ و ل باژیری (نهجهف) دهیته قهشارتن.

گولبهار دگهل ئاواز دانهر ئهحمهد خهلیل

زهکیا نالکان

زهکیا خانم ل باژیری (گومووشی) ژ دایک بوویه ، دمربارهی سالآ ژ دایک بوونا وئ چ پیزانین بهردهست نین ، زهکیا خانم دگل مالباتا خو بهرهف چهندین باژیرین تورکی چوینه تا دوماهی ل باژیری (دیاربهر) نیشتهجی دین خواندنا خو ل دیاربهر پشکا پزیشکی تهمام دکت زهکیا ب کچهکا رهوشهنبیر و زیرهک و ژیرمهند دهاته نیاسین.

ههلووستی زهکیا خانمی بهرامبهر توندوتیژیا دگل کوردان دهاتهکرن

ب بهردهوامیا توندوتیژیا ههمبهر گهلی کورد ژ ههمی لایهنان فه کوردین کوردستانا باکور ژی ژ ئهقی توندوتیژی بی بههر نهوینه روژ بو روژی کاودان بهر ب خرابوونی دچوون ئه زورداریه نه بتنی بهرامبهر زهلامان دهاتهکرن بهلکو گههشت بوو وی رادهی بهرامبهر ژنی ژی بهیته کرن و ژن

دکر نه ئارمانجین هیرشین خو، قان کاودانان رموشهکا دی بهر ب ههمی چینین جفاکی کورد قهکر نهو ژی تیکوشین و خهبات بوو بو خوشکرنا زهمینا نهتهوهی ب قی چهندی دهست ب شورهشان هاتنه کرن و ههمی چینین جفاکی دناف خو دا ههمیزکرن ، زهکیا خانم ژی ئیک ژ وان ژنان بوو بین نهف رموشه قهویل نهکر خهبات دکر بو نههیلانا ستهم و زورداریا دوژمنی ژ بهر قی چهندی پشکداری د شورهشان دا کریه و چهندین ژن پشکداری د شورهشان دا بوون رموش ئالوزتر لی دهات ژ بهر کار و خهباتا ژنین کورد کو داخوازیا مافین خو بین مروقاتی و کوردایهتی دکر بوو نهگهر پتر دژایهتیا ژنی بهیته کرن بوو نهگهر زوربهیا ژنین نهمر بوونه قوربان و سومبولین نازادیا ژنی و مروقاتی

زهکیا خانم ژی وهک ژنهکا کورد نهو ستهم و زورداریا و توندوتیژیا ههمیری کوردان دهاته کرن رمت دکر ژ بهر دلسوزی و وهفاداریا وئ ل ۲۳- ۱۹۹۰-۳ ل کهلا دیروکی یا دیاربهری ناگری بهردهته گیانی خو ههتا ۲۹- ۱۹۹۰-۳ ل گیانی خو ژ دهست ددهت دبیته شههیدهکا ههردم زیندی ل دهف ههمی گهلی نازادیخوازی کورد.

حه‌سه‌خانا عرفان فهنی

ئهف ل سالا ۱۹۰۲ز ل باژیری سلیمانی ژ دایک بوویه ژ بنه‌ماله‌کا کوردپه‌روه و ئاینی بوویه ، ئهف ژنه بخو ژی ژنه‌کا ره‌وشه‌نبیر و خودان ره‌وشته‌کی بهرز بوو ، خودان داهینان بوو هه‌رده‌م دناف جفاکی کوردی دا وهک ماموستا هه‌م وهک دایکه‌ک خزمه‌ت کریه هه‌رده‌م پیشه‌نگه‌ک بوویه بو پیش‌ئێخستنا کومه‌لگه‌هی کوردی ، سکرته‌یرا کومه‌لا زانستی یا ئافه‌ه‌تان بوو ل باژیری سلیمانی کو ئیکه‌م بزافا ئافه‌ه‌تان بوو ل باشوری کوردستانی هاتیه دامه‌زاندن ل سالا ۱۹۳۰ز پشته‌ی به‌رده‌وامی دان ب کار و خزمه‌تا خو ئهف ژنه ل سالا ۱۹۵۹ز ده‌یته‌ داخ‌زکرن ب ریزه‌کا مه‌زن و پیش‌وازیه‌کا جوان پشکداری د کونگره‌کی ئافه‌ه‌تان دا دکه‌ت ل عیراقی د راستی دا ل کوردستانی ژی بوویه جهی سوپاسی و ریزی

به‌لی ب مخا‌بنی فه ل ۱۵-۶-۱۹۹۷ز ده‌چیه‌ به‌ر دلو‌فانیا خودی و ل گری سه‌یوان هاتیه‌ فه‌شارتن .

{ ژیدەر }

۱. د. جەبار قادر ، ژنانی کورد له‌میژوودا ، مالپیری ژننامه
www.jnname.org
۲. کهمال مه‌زه‌هر ، چەند لاپەرەک ژ میژوویا گەلی کورد
۳. سعود موحەمەد ، گەشتی ژیانم
۴. عەقیلە رمواندۆزی ، یاد و ئافەڕین ، چاپخانا پەرۆمەردە، هەولێر چاپا ئێکی
۲۰۰۵ ل ۳۲
۵. د. پشکو حەمە تاهیر ئاڤەلەری ، رولی ژنا کورد د میژووی دا
۶. سی. جی. ئەدمۆندز ، کورد و تورک و عەرەب
۷. کاکشار ئورەماری ، مینا قازی ، ژح مالپەرا www.amuda.com
۸. هەژار موکریانی ، مەستورە کوردستانی ، میژووی ئەردەلان ، هەولێر
۲۰۰۲
۹. روہات ئالاکوم ، ژنێن کورد ، چاپا ئێکی ، ستوکهولم ۱۹۹۵ ل ۴۰
۱۰. مەحمود لەوہندی ۲۰۰۶ www.amidakurd.com
۱۱. ئال عەلی یونس ، کونی رەش ، سەرھەلداناساسون ۱۹۳۶/۱۹۲۵
۱۲. عەقیلە رمواندۆزی ، یاد و ئافەڕین، هەولێر ، چاپا ئێکی ۲۰۰۵ ل ۲۰
۱۳. ریناس نوروزی ، برۆکسیل ، دەربارە ی روژنامەفان رموشەن بەدرخان
www.newroziajournalist.com
۱۴. ئەحمەد ئیسکەندەری ، ژن و ناسیونالیزم ل کومار کوردستان مالپەرا
ژننامه

۱۵. ههقیه یقینا عارف زیرهقان ، سلیمانی www.nefel.com

۱۶. ژیر دلوقان ، ئادار ههم شاهیه ههم ئیش و نازار
www.rojavanet.cm

۱۷. حسنین سننو، الیزدیه عبر العصور، دراسات فی تاریخیه الدیانه الیزدیه

۱۸. عیدو بایه شیخ، میان خاتون و السلطه، مالپهرا تیریز www.tirej.com

۱۹. ریناس نوروزی ، لهیلاقاسم www.newrozi@journalist.com

لیستا نافهروکا پهرتووکئی

- پیشگوتن 4
- میرخانزادا سوران 6
- ومرگرتنا دهستههلاتا میرنشینا سوران ژلایئ خانزادی قه 7
- میرخاسیا خانزادی بهرامبهر لهشکمری 8
- کچا کورد لهیلا قاسم 11
- لهیلا وهک قوتابی 11
- لهیلا وهک کچا جفاکناس 12
- لهیلا و ههقالئ وئ جهواد ههماوهندی 13
- لهیلا د سالین ههفتیان دا 13
- ژنا سهرکرده قهرهفاتیمای 16
- دهستپیکرنا قوناغهکا نوی د ژيانا قهرهفاتیمای 17
- پشکداریا قهرهفاتیمای د شهرئ قرم دا 17
- سهرهانا قهرهفاتیمای بو ستهمبولئ 18
- ناف و دهنگیا قهرهفاتیمای د روژنامه و گوڤاران دا 19
- پیناسهکرنا قهرهفاتیمای ل دهف تورکان 21
- قوناغین دوماهیئ ژ ژيانا قهرهفاتیمای 21
- دایکا کورد مینا قازی 23

- 23..... مينا قازى و كومارا كوردستانى
- 23..... دروست بونا پهيوهنديا دناقبهرا مينا خانمى و ژنين كورد
- 25..... مينا سهردهمى كومارا ئيسلامى ل ئيرانى
- 26..... مارگرېت گورگيسا پيشمهركه
- 26..... مارگرېت و ژيانا پيشمهركاتى
- 28..... روناك عبدالله
- 29..... ژنا كورد قهدهم خيړ
- 29..... نامهيا دناقبهرا قهدهم خيړ و شيخ مهحمودى دا
- 30..... قهدهم خيړ و پيشهنگيا سهرهلدانى
- 32..... فهتانه وهليدى
- 33..... ژيلاحوسين
- 34..... ژيلاوبههر مياهنهري
- 35..... مونيرهقهفتان
- 35..... كاروچالاكبين مونيراخانمى
- 37..... حصى خان
- 37..... رولى حصى خانى د جفاكى دا
- 39..... مهيان خاتونا نيزدى
- 40..... مهيان خاتون و ئولا نيزدى

- 40..... مهیان خاتون پشتی مرنا ههڅرینی وئ
- 41..... دهر باره‌ی مهیانی چ دهاته گوتن
- 44..... **عهزیمه عوسمانی**
- 45..... **حه‌بسه‌خانا نه‌قیب**
- 45..... حه‌بسه‌خانا نه‌قیب و پشت‌گیریا ئا‌فره‌تئ
- 46..... حه‌بسه‌خانا نه‌قیب و کورد د ده‌مئ تاریاتی دا
- 48..... **ره‌وشه‌ن به‌درخان**
- 49..... ره‌وشه‌ن به‌درخان و ژيانا هه‌څرینیئ
- 49..... ره‌وشه‌ن وه‌ك ژنه‌كا ره‌وشه‌نبیر و نفیس‌كار
- 51..... **ناهیدا شیخ سه‌لامی**
- 51..... کار و خه‌باتا ناهیدا خانمئ
- 53..... **شه‌فیقا سه‌عید**
- 54..... **مریم خان**
- 54..... مریم ژ ژيانا په‌نابه‌ریئ بو هونه‌ر و ستران گوتئ
- 56..... **عادیلا خانم**
- 56..... عادیلا خانم وه‌ك سه‌رو‌كا عه‌شیره‌تئ
- 57..... عادیلا خانم لده‌ف ئینگلیزان
- 59..... **سه‌لته‌نه ره‌شیدی**
- 60..... **عایشا شان**

60	عایشا شان و هونه
62	مه‌رزیه فه‌ریقی
62	مه‌رزیاخانم و هونه
64	نه‌سرین شیروان
65	ژیانا پشتی خزمه‌تکاری
66	دره‌خشان
68	زیبا خان
69	به‌هیا مه‌عروف
69	رولئ به‌هیاخانم د جفاکی دا
71	نه‌جیبا خان
71	نه‌جیبا خان و خه‌باتا د جفاکی دا
73	روناک
74	مه‌ستورا نه‌رده‌لانی
75	مه‌ستورمخانم وهک هه‌لبه‌ستنان
77	هونه‌رمه‌ندا‌کورد گولبه‌هار
77	گولبه‌هار و ژيانا هه‌فژینی
78	ده‌ستپیکرنا کاروانی هونه‌ری ده‌ستپیک زارقه‌کرن
78	ده‌ستپیکرنا کاروانی ستران گوتنی
81	زه‌کیا نالکان

ژن وهک سومبولاً نهتهوهی

ههلوپستى زهکيا خانمى بهرامبهر توندوتیژیا دگهل کوردان دهاته کرن 81....

83..... حبسهخانا عرفان فهنى

84..... ژیدهر

86 لیستا ناقهرۆکا پهرتووکی

ژن ئافرانديه كه هېچ وهسفهك نينه بهرامبر وئ
" ژن خوشتفيه ، ههڅينه ، دايكه ، دهريايه ،
وهلاته ، گوله ل باخچه ، ستيره ل ئاسمانا ، جانتيرين
ئافرانديه لسهر رويئ ئهردي
ئهگهر ئافرانديه كا گران بها نهبايه
نهدهاته هژمارتن حوري ژ حوريين بهههشتئ

"Şilêr Şewket"

